

JACQUES CAZOTTE

ÂŞIK ŞEYTAN

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

FRANSIZCA ASLINDAN ÇEVİREN: AKIN TERZİ

TÜRKİYE \$ BANKASI
Kültür Yayınları

II.
BASIM

Genel Yayın: 4567

Hümanizma ruhunun ilk anlayış ve duyuş merhalesi, insan varlığının en müşahhas şekilde ifadesi olan sanat eserlerinin benimsenmesiyle başlar. Sanat şubeleri içinde edebiyat, bu ifadenin zihin unsurları en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir milletin, diğer milletler edebiyatını kendi dilinde, daha doğrusu kendi idrakinde tekrar etmesi; zekâ ve anlama kudretini o eserler nispetinde artırması, canlandırması ve yeniden yaratmasıdır. İşte tercüme faaliyetini, biz, bu bakımdan ehemmiyetli ve medeniyet dâvamız için müessir bellemekteyiz. Zekâsının her cephesini bu türlü eserlerin her türlüsüne tevcih edebilmiş milletlerde düşüncenin en silinmez vasıtası olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyat, bütün kütlenin ruhuna kadar işliyen ve sinen bir tesire sahiptir. Bu tesirdeki fert ve cemiyet ittisali, zamanda ve mekânda bütün hudutları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi milletin kütüphanesi bu yönden zenginse o millet, medeniyet âleminde daha yüksek bir idrak seviyesinde demektir. Bu itibarla tercüme hareketini sistemli ve dikkatli bir surette idare etmek, Türk irfanının en önemli bir cephesini kuvvetlendirmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemiyen Türk münevverlerine şükranla duyguluyum. Onların himmetleri ile beş sene içinde, hiç değilse, devlet eli ile yüz ciltlik, hususi teşebbüslerin gayreti ve gene devletin yardımı ile, onun dört beş misli fazla olmak üzere zengin bir tercüme kütüphanemiz olacaktır. Bilhassa Türk dilinin, bu emeklerden elde edeceği büyük faydayı düşünüp de şimdiden tercüme faaliyetine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okuru için mümkün olamayacaktır.

23 Haziran 1941

Maarif Vekili

Hasan Âli Yücel

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

**JACQUES CAZOTTE
ÂŞIK ŞEYTAN**

**ÖZGÜN ADI
LE DIABLE AMOUREUX (1878)**

**FRANSIZCA ASLINDAN ÇEVİREN
AKIN TERZİ**

**© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2017
Sertifika No: 40077**

**EDİTÖR
DENİZ RESUL**

**GÖRSEL YÖNETMEN
BİROİ. BAYRAM**

**DÜZELTMEN
MUSTAFA AYDIN**

**GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI**

**I. BASIM, AĞUSTOS 2019, İSTANBUL
II. BASIM, OCAK 2020, İSTANBUL**

ISBN 978-605-295-909-1 (KARTON KAPAKLI)

**BASKI
UMUT KAĞITÇILIK SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
KERESTECİLER SİTESİ FATİH CADDESİ YÜKSEK SOKAK NO: 11/1 MERTER
GÜNGÖREN İSTANBUL
Tel: (0212) 637 04 11 Faks: (0212) 637 37 03
Sertifika No: 45162**

**Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında
gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla
çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.**

**TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Faks (0212) 252 39 95
www.iskulttur.com.tr**

JACQUES CAZOTTE

ÂŞIK ŞEYTAN

FRANSIZCA ASLINDAN ÇEVİREN:
AKIN TERZİ

TÜRKİYE BANKASI
Kültür Yayınları

Yirmi beş yaşında Napoli kralının emrinde, muhafız alayında yüzbaşydım. Arkadaşlarla aramızdan su sızmazdı ve günlerimizi kesemiz elverdiğince gençlik heyecanıyla, yani kadınlarla ve kumarla geçirirdik. Elde bir şey kalmayınca da bir köşeye çekilip felsefi konular üzerine sohbet ederdik.

İşte öyle bir akşam, küçük bir şişe Kıbrıs şarabı ve biraz kestane eşliğinde, onca akıl yürütmeden sonra, konu Kabala ve Kabalacılara geldi.

İçimizden biri Kabala'nın hakiki bir ilim olduğunu ve muteber uygulamalar gerçekleştirdiğini öne sürdü. Diğer dört genç arkadaş ise Kabala'nın safdil insanları kandırmaya, çoluk çocuğu eğlendirmeye yönelik saçma sapan, sahtekâr işi bir uğraş olduğunu söyleyerek karşı çıktı.

Aramızda en yaşlı olanı, Flaman asıllı arkadaş tek kelime etmeksizin gamsız bir edayla piposunu tütürüyordu. Bu arkadaşın, artık herkesi bunaltmış olan söz dalaşı boyunca aldırma tavrını seyrederek oyalanmıştım, zira ilgimi çeke-meyecek kadar dağınık olan bu sohbe katılmam mümkün değildi.

Pipo içen arkadaşın odasındaydık; vakit gece yarısına yaklaşıyordu. Diğer arkadaşlar ayrılınca eski dostumla baş başa kaldık.

Gamsız bir tavırla piposunu tütürmeye devam ediyordu. Hiç konuşmadan dirseklerimi masaya dayamış duruyordum. Nihayet arkadaşım sessizliğini bozdu:

“Dostum, demin bir sürü hırgür işittin; peki niye sen de katılmadın söz dalaşına?”

“Çünkü,” dedim, “bilmediğim hir konu hakkında atıp tutmak yerine susmayı yeğlerim; daha *Kabala* ne demek, onu bile hilmiyorum.”

“Bir sürü anlamı var,” dedi arkadaşım: “Ama esas mesele anlamları değil, olduğu şeyin kendisi. Sence metalleri dönüştürmeyi, ruhları emrimize sokmayı öğreten hir ilim olabilir mi?”

“Valla, ruhlar hakkında en ufak bilgim yok, hatta kendimkinden bile bihaberim, bir tek var olduğunu biliyorum, hepsi bu. Metallere gelince... Kumardaki, meyhanedeki ve saire bozuk paraları bilirim; ama biri aslında şöyle öbürü böyle gibisinden olumlu olumsuz bir şey diyemem, ayrıca değişebilirler mi dönüşebilirler mi onu da bilmem.”

“Dostum, inan senin şu cehaletini çok seviyorum; diğerlerinin tutuculuğundan daha değerli geliyor bana: En azından sen yanlış yolda değilsin, üstelik henüz bir şey öğrenmemişsen de öğrenmeye açıksın. Yaradılışın, açıksözlülüğün ve dürüstlüğün hoşuma gidiyor. Bu konuda çoğu insandan daha çok şey biliyorum: Eğer sır gibi saklayacağına ve ihtiyatla davranacağına şerefine üzerine söz verirsen, öğrencim olabilirsin.”

“Azizim Soberano, bu samimi teklifin beni çok mutlu etti. Zaten çok meraklı biriyimdir. Hatta şunu itiraf edeyim: Tabiatım gereği, sıradan bilgilerden pek hazzetmem; bunlar bana fazlasıyla yavan gelmiştir hep. Ayrıca sayende adım atacağım o ulvi âlemi de tahmin edebiliyorum. Peki bahsettiğin bu ilmin ilk veçhesi nedir? Konuyu tartışan arkadaşlara bakılırsa, esasen ruhlardan öğreniyormuşuz öğreneceğimizi; peki ruhlarla irtibat kurabiliyor muyuz ki?”

“Tam üstüne bastın Álvaro; kendi başımıza bir şey öğrenmiyoruz zaten; irtibat meselesine gelince... Bak, şimdi sana kesin bir kanıt sunacağım.”

Sözünü bitirir bitirmez piposunu söndürdü; dibindeki külleri çıkarmak için piposuna birkaç kere hafifçe vurduktan sonra masanın üzerine, hemen yanıma koydu. Sonra yüksek sesle şöyle dedi:

“Calderon, gel şu pipomu al, yakıp bana getir.”

Buyruğu ağzından henüz çıkmıştı ki bir de ne göreyim, pipo yok oldu. Bu iş nasıl oldu bitti, yahut bu emir kulu Calderon da kim diye sormaya bile fırsat bulamadan, pipo yakılmış halde geri geldi ve arkadaşım yine piposunu tütürmeye koyuldu.

Bir süre öylece tütürdü; tütünden ziyade bana yaşattığı şaşkınlığın keyfini sürüyor gibiydi. Derken ayağa kalkıp şöyle dedi:

“Yarın nöbet sırası bende; dinlenmem lazım. Sen de git yat artık; bu arada uslu dur, sonra görüşürüz.”

Büyük bir merak içinde ve yeni şeyler öğrenecek olmanın heyecanıyla oradan ayrıldım. Nasıl olsa çok yakında Soberano sayesinde her şeye vâkıf olacağım diyordum kendi kendime. Ertesi günlerde Soberano’yu yine gördüm. Artık başka bir şey geçmiyordu aklımdan, âdeta onun gölgesi olmuştum.

Onu sorulara boğuyordum; kimilerini cevapsız bırakıyor, kimilerini de bir kehanette bulunuyormuşçasına cevaplıyordu. En sonunda, mensubu olduğu dinin mahiyetini sordum. “Doğal din,” diye cevap verdi. Sonra kimi ayrıntılara girdik; kanaatleri benim düsturlarımdan ziyade merakıma hitap ediyordu; muradıma ermek istiyordum, o yüzden ona hiç karşı çıkmıyordum.

“Demek ruhlara hükmedebiliyorsun,” dedim, “ben de senin gibi onlarla irtibat kurmak istiyorum, hem de çok istiyorum.”

“Çok tez canlısın dostum, daha dur bakalım; o ulvi âleme adım atmanı sağlayacak hiçbir aşamadan henüz geçmedin...”

“Peki ne kadar sürer bu iş?”

“İki sene kadar...”

“O zaman benden paydos,” diye haykırdım, “o kadar vakte sabırsızlıktan ölürüm ben. Ne kadar acımasızmışsın sen Soberano. Bende yarattığın heyecanı, arzuyu tasavvur edemezsin: Alev alev yanıyorum âdeta...”

“Dostum, seni daha ihtiyatlı zannederdim. Hem kendim hem senin adına korkmaya başladım. Hem, sen hiç hazırlık yapmadan ruh çağırmayı nasıl göze alabilirsin?..”

“Ne olur ki çağırsam?”

“İlla başına kötü bir şey gelir demiyorum; ama şayet bizim üzerimizde hâkimiyetleri varsa bunun sebebi bizim âcizliğimiz, korkaklığımız. Aslında biz doğuştan onlara hükmedebilecek güçteyiz...”

“Hah, iyi o zaman, ben de onlara hükmederim...”

“Belli ki tez canlısın, ama ya kendine hâkim olamazsan, ya korkuya kapılırsan...”

“Mesele onlardan korkup korkmamaksa, onlar benden korksun...”

“Ne diyorsun yahu! Karşına şeytan çıkarsa ya?..”

“O cehennem iblisinin kulaklarını çekerim...”

“Bravo sana! Madem bu kadar kendinden eminsin, o zaman dene bakalım. Bu konuda yardım edeceğim sana, söz. Gelecek cuma bana akşam yemeğine gel, iki arkadaşım daha olacak. Senin şu meseleye noktayı koyalım artık.”

Henüz perşembe günündeydik. Sevgiliyle buluşmayı bile böyle sabırsızlıkla beklememiştim o güne dek. Nihayet beklenen gün geldi çattı. Arkadaşımın evinde iki adam daha vardı, ama ikisini de gözüm pek tutmamıştı. Sofraya oturup havadan sudan konuşmaya başladık.

Yemekten sonra Portici Harabeleri’ne doğru yürüyüş yapalım dedik. Yola koyulduk, nihayet vardık. Müthiş görkemli anıtlardan geriye kalan, her yanını bitkiler bürümüş, kırık dökük bu harabeler derin düşüncelere gark etti beni.

“Bakın görün işte,” diyordum kendi kendime, “insanların kibirle, bin bir emekle yarattığı eserler zamanın kudreti karşısında ne hale gelmiş.” Harabeler arasında ilerlemeye başladık. Kalıntılar boyunca el yordamıyla yürüye yürüye nihayet zifirî karanlık bir yere vardık.

Arkadaşım kolumdan tutmuş, beni yönlendiriyordu. O durunca ben de durdum. Derken kafiledekilerden biri mum yaktı. İçinde bulunduğumuz mekân azıcık aydınlandı. O zaman, iyi korunmuş bir vaziyette, dört tarafında açıklıklar bulunan, yaklaşık iki metrekarelik kubbeli bir mahzende bulunduğumuzu fark ettim. Arkadaşım, yürürken destek olsun diye kullandığı sopa yardımıyla, zemini kaplayan kumun üzerine çepeçevre bir çember çizdi ve içine birtakım işaretler çiziktirip çemberin dışına çıktı ve şöyle dedi: “Haydi dostum gir bakalım pentagramın içine, hayırlı alametler görene kadar da çıkma...”

“Daha açık konuşsana; hangi alametleri görünceye kadar çıkmayacağım?..”

“Hepsi sana boyun eğene kadar; ama olur da vaktinden önce korkudan yanlış bir şeyler yaparsan, feci şeyler bekliyor seni.”

Ardından, ömrüm boyunca hiç unutmayacağım birkaç sözcüğün de yer aldığı kısa ama etkileyici bir sihirli formül verdi bana.

“Bu formülü birebir tekrarla,” dedi, “sonra da üç kere tane tane Beelzebub adını zikret, ayrıca vadettiğin şeyi yapmayı da unutma.”

Bunun üzerine, kulaklarını çekerim diye caka sattığımı hatırladım. “Sözümü tutacağım,” dedim tükürdüğümü yalamamak için.

“O halde sana kolay gelsin,” dedi arkadaşım, “işin bitince bize haber verirsin. Şu karşıdaki kapıdan çıkınca bizi bulursun zaten.”

Sonra yanımdan ayrıldılar.

Herhalde hiçbir palavracı bundan daha çetin bir açmazda bulmamıştır kendini: O an arkadaşlarıma seslenmek istedim ama utanç verici bir şey olurdu bu benim için; hem, bütün ümitlerimin de suya düşmesi demektir. Durduğum yerde bütün gücümü topladım, kendi kendime bir an telkinde bulundum. “Beni korkutmak istiyorlar,” dedim kendi kendime, “ödlek olup olmadığımı anlayacaklar güya. Beni imtihan edenler hemen iki adım ötemde; ben formülü zikrettikten sonra beni korkutmak için birkaç hamle yaparlar herhalde. Haydi bakalım, benimle alay etmek neymiş görsün şu dalgacılar.”

Düşünme faslı kısa sürmüş, üstelik etraftaki, hatta mahzenin içindeki baykuşların ve puhukuşlarının sesleri yüzünden sekteye uğramıştı.

Bu düşüncelerle biraz rahatlamış bir halde, iyice dikleşip ayaklarımı sıkı sıkı yere basarak, kendimden emin bir sesle sihirli formülü tekrarlardım; sonra sesimi yükselterek kısa aralıklarla üç kez Beelzebub adını zikrettim.

Vücudumun her yanını bir ürperti kaplamış, saçlarım dimdik olmuştu.

Sözlerimi henüz bitirmiştim ki tam karşımda, mahzenin tepesinde iki kanatlı bir pencere açıldı. Âdeta güneşten daha parlak bir ışık sağanağı doldu içeriye: Pencerede heyula gibi korkunç bir deve başı görüldü; üstelik kulakları da kocamandı. Heyula ağzını açtı ve kendisine yaraşır bir sesle bana cevap verdi: “Che vuoi?” Etraftaki bütün dehlizler, bütün mahzenler bu korkunç “Che vuoi?” sözüyle yankılandı.

İçinde bulunduğum durumu tarif edemem. Böyle bir manzara karşısında, kulaklarımda yankılanan daha da korkunç o ses karşısında bana neyin cesaret verdiğini, korkudan bayılmama neyin mâni olduğunu bilemiyorum.

Gücümü toplamam gerektiğini hissediyor ama soğuk soğuk terler döküyor, toparlanamıyordum. Son bir hamlede

1 (İt.) Ne istiyorsun? (ç.n.)

bulundum. Ruhlarımız muazzam, mucizevi bir kaynak olsa gerek; zira kalbimden geçen, zihnime dolan bir sürü duygu ve düşünce bir anda tesirlerini gösterdi.

Azmim işe yaramış, korkumu yenmiştim. Heyulaya haşin gözlerle baktım. “Ne cüretle böyle ucube gibi çıkıyorsun karşıma?”

Heyula hir an duraksadı.

“Sen çağırdın beni,” dedi alçak bir sesle.

“Köle, efendisini korkutmaya çalışır mı hiç?” dedim. “Şayet benden emir alacaksan, daha uygun bir suretle, daha mülayim bir sesle çık karşıma.”

“Efendim,” dedi heyula, “size hoş görünmek için hangi suretle çıkayım karşınıza?”

O anda aklıma ilkin köpek geldi: “Köpek suretinde çık,” dedim.

Ben emri verir vermez, korkunç deve beş metrelik uzun boynunu uzatarak başını mekânın ortasına indirdi ve kulakları yere kadar uzanan, yumuşak ve parlak tüylü bir köpek çıkardı ağzından.

Sonra pencere kapandı ve heyula yok oldu. Yarı aydınlık mahzende benimle köpekten başka kimse kalmamıştı.

Köpek, kuyruğunu sallayarak, hoplayıp zıplayarak çemberin etrafında dönüyordu. “Efendim,” dedi bana, “ayak parmaklarınızı yalamak istiyorum; ama etrafınızdaki şu korkunç çember yaklaşmama izin vermiyor.”

Kendime güvenim gelmiş, hatta cüretkârlığa kadar varmıştı: Çemberin içinden çıkıp köpeğin yalaması için ayağımı uzattım. O sırada, kulaklarını çekmek için bir hamle yapınca köpek sanki aman dilermiş gibi sırtüstü döndü. O zaman dişi olduğunu fark ettim. “Haydi kalk bakalım,” dedim, “seni affediyorum; gördüğün gibi, arkadaşlarım da burada, şuracıkta bekliyorlar; yürüyüşten yorulmuşlardır herhalde. Onlara küçük bir ziyafet çekeyim diyorum; meyve, konserve, dondurma, Yunan şarabı olsun; fazla şatafata gerek yok,

salon tertipli ve aydınlık olsun yeter. Ziyafetin sonunda, elinde arpla işinin erbabı bir virtüöz suretinde gelirsin; ne zaman geleceğini ben sana söylerim. Aman ha! Rolünü iyi oyna; şarkına biraz eda ve letafet kat; hareketlerin ölçülü olsun...”

“Emrinize amadeyim efendim ama şartlarımız nedir?..”

“Şart mart yok köle, sadece itaat edeceksin, yoksa...”

“Belli ki beni henüz tanımıyorsunuz, efendim; yoksa bana daha yumuşak davranırdınız; o zaman kendime, sizi hem zararsız hale getirme hem de memnun etme şartını koyuyorum.”

Köpek sözünü bitirir bitirmez yerden kalktı. O anda bir de baktım ki emirlerim âdeta bir operanın sahne dekorasyonundan daha hızlı bir şekilde yerine getiriliyor. Önceden yosun tutmuş, kapkara, rutubetli olan mahzen duvarları tatlı bir renge ve biçime hüründü. Akikle süslenmiş mermerden bir salon peyda oldu. Sütunların taşıdığı bir kubbe çıktı ortaya. Her birinde üçer mum bulunan, sekiz tane kristal şamdan mekânın her yanına tatlı bir aydınlık veriyordu.

Derken mükellef bir sofra hazırlandı: En nadide, en nefis, en gözalıcı meyveler ve tatlılar vardı. Masaya Japon işi por-selenler konmuştu. Küçük köpek, hazırlıkları hızlandırmak istercesine salonun içinde koşuşturuyor ve memnun olup olmadığını merak edercesine etrafımda hoplayıp zıplıyordu.

“Çok güzel, Biondetta,” dedim, “üzerine uşak kıyafetini giy ve şuracıktaki beyleri sofraya çağır.”

Gözlerimi bir an başka yöne çevirmiştim ki iki dirhem bir çekirdek giyinmiş bir uşağın çıktığını gördüm. Elinde büyük bir şamdan vardı. Biraz sonra, arkasında Flaman dostum ve iki arkadaşıyla salona döndü.

Uşağın teşrifatla onları karşılaması sebebiyle olağandışı bir şeye zaten kendilerini hazırlamış olan arkadaşlarım, beni bıraktıkları mekânda meydana gelen değişimi görünce yine de şaşkına dönmüşlerdi. Şayet kafam meşgul olmasaydı, bu şaşkın halleriyle bir güzel alay ederdim: Seslerinden, yüzlerinden, el kol hareketlerinden tüm şaşkınlıkları belli oluyordu.

“Beyler,” dedim, “benim için onca yol teptiniz, üstüne bir de Napoli’ye dönüş yolu var; düşündüm ki küçük bir ziyafet hiç de fena olmaz; ama kusura bakmayın, sofraya çok zengin değil, alelacele ancak bu kadar oluyor.”

Halimdeki rahatlık, mekândaki değişimden ve davet edildikleri mükellef sofradan daha çok şaşırtmıştı onları, gördüğüm kadarıyla. Nitekim içten içe beni tedirgin eden bu macerayı bir an önce sonlandırmaya karar vermiş olsam da, tadını çıkarmayı ihmal etmedim, hatta tabiatıma uzak da olsa neşeli bir tavır takındım.

Arkadaşlarımı sofraya buyur ettim. Uşak, çevik bir hamleyle sandalyeleri çekti. Hepimiz masaya oturmuştuk: Kadehleri doldurup meyve ikram ettim. Konuşmak ve yemek için bir tek benim ağzım açılıp kapanıyordu; diğerleriye şaşkınlıktan açık vaziyetteydi. Bunun üzerine, meyvelerden tatmaları için ısrar ettim; bana güvenmiş, ikna olmuşlardı. Kadehlerimizi Napoli’nin en güzel kurtizanının şerefine kaldırdık. Sonra yeni bir operadan ve yakınlarda şehre gelmiş ve yeteneğiyle sarayda epey nam salmış Romalı bir tuluat sanatçısından söz ettim. Ardından fevkalade yeteneklerden, müzikten ve heykelden konu açtım. Ayrıca salonu süsleyen harikulade mermerlere de dikkatlerini çekiyordum ara sıra. Bir şişe şarap bitmiş, yerine daha iyisi gelmişti. Uşak koşturup duruyor, hizmet bir an olsun aksamıyordu. Ondan tarafa çaktırmadan bakıverdim: Sanki uşak suretine bürünmüş aşkı karşımdaki. Arkadaşlarım da şaşkınlık, zevk ve endişeyle karışık bir havayla, bulundukları yerden uşağı süzüyorlardı. Bu monoton ortam canımı sıkıyordu; artık ortamı canlandırmanın vakti geldi diye düşündüm. “Biondetto,”² dedim uşağa, “Sinyora Fiorentina bana biraz vakit ayıracağını söylemişti; bak bakalım gelmiş mi?”

Biondetto salondan çıktı.

2 Beelzebub cinsiyet değiştirebildiği için erkek olduğunda ismi “Biondetto”, kadın olduğunda “Biondetta” olarak geçmektedir. (e.n.)

Konuklarım, bu garip sözler karşısında şaşkırmaya bile fırsat bulamamıştı ki salonun kapılarından biri açıldı ve elinde arpıyla Fiorentina içeri girdi. Üzerinde sabahlık tarzında alelade bir kıyafet, başında da yolculuklarda giyilen şapkalarından vardı. Yüzündeki yaşmak, gözlerini tümüyle ortaya seriyordu. Arpını yanına koydu ve zarif bir selam verip şöyle dedi: “Senyör Don Álvaro, yanınızda arkadaşlarınızın olduğunu bilmiyordum, yoksa şu halde çıkmazdım karşınıza; beyefendiler yol yorgunu şu halimi mazur görürler umarım.”

Fiorentina yerine oturunca hepimiz ziyafetten arta kalan ne varsa birbirimizle yarışırcasına ikram ettik ona. Nezaketten biraz yedi. “Aman hanımefendi!” dedim, “Yoksa Napoli’den hemen ayrılacak mısınız? Biraz kalsanız bizimle, olmaz mı?”

“Önceden bir anlaşmam var Senyör; son Venedik karnavalında beni el üstünde tuttular; tekrar gelmem için söz istediler, ayrıca bir miktar avans aldım. Yoksa burada sarayın bana sunduğu nimetleri, bütün İtalya’nın en zevk sahibi Napoli asilzadelerinin övgülerine mazhar olma şansını hiç kaçırmazdım.”

Masadaki iki Napolili bu övgüye cevap kabîlinden hafifçe eğildi; karşılardaki manzaranın gerçekliğinden çarpılmış halde, gözlerini ovuşturmaya başlamışlardı. Bize biraz yeteneğini sergilemesini istedim virtüözden. Kendisi üşüt-müştü, yorgundu; haklı olarak bizi hayal kırıklığına uğratmaktan korkuyordu. Nihayet, bizzat rol alacağı operanın üçüncü perdesinin sonunda yer alan bir resitatifi³ ve acıklı bir aryayı okumaya karar verdi.

Arpını aldı ve uzun, dolgun eliyle akort etmeye başladı. Solgun ve morumsu elinin hafifçe kıvrılmış parmakları fevkalade zarif biçimlenmiş tırnaklarla sonlanıyordu. Hepimiz hayran olmuştuk; âdeta dünyanın en güzel konserini dinliyorduk.

3 Operada gündelik konuşma ritminin ve tonlamasının kullanıldığı serbest parça. (e.n.)

Sonra şarkı söylemeye başladı. Böyle bir ses, böyle bir dokunaklılık, böyle bir eda görülmüş şey değildi: Bu kadar az gayretle böyle bir sesin çıkması görülmüş duyulmuş şey değildi. Şarkı yüreğime dokunmuştu; hatta bizi büyüleyen bu güzelliği bizzat yarattığımı unutmuştum âdeta.

Şarkının en dokunaklı kısımlarını bana hitaben söylüyordu. Gözlerinin ateşi yaşmağı delip geçiyordu sanki; insanın içine işliyor, tarifsiz bir letafet veriyordu. Öte yandan bu gözler bana tanıdık da geliyordu. Nihayet yaşmağın altından görebildiğim kadarıyla yüz hatlarını seçince, Fiorentina'nın aslında bizim Biondetto olduğunu anladım. Uşak kıyafetiyle değil de kadın kılığında karşımıza çıkınca zarafeti ve endamı büsbütün ortaya serilmişti.

Şarkısını bitirince onu övgülere boğduk. Ardından, yeteneklerinin başka yönlerini de takdir edebilmemiz için neşeli bir şarkı söylemesini istedim ondan. "Maalesef," dedi, "içinde bulunduğum hâletiruhiyede iyi söyleyemem. Hem, isteğinizi yerine getirmek için ne kadar çaba harcadığımı siz de fark etmişsinizdir. Sesim yolculuktan dolayı kötü durumda, hâlâ kısık. Ayrıca bu gece ayrılacağımı size bildirdim. Üstelik beni buraya kiralık bir faytoncu getirdi, ona uymak zorundayım. Lütfen beni mazur görün, izninizle gitmek zorundayım." Sözlerini bitirince arpını alıp yerinden kalktı. Arpını elinden aldım ve demin girdiği kapıya kadar kendisine eşlik ettim. Sonra arkadaşlarımın yanına döndüm.

Onlara neşe vermiş olmalıydım aslında, ama gözlerinden sıkıntı okunuyordu. Ben de çareyi Kıbrıs şarabında buldum. Çok enfes bir şaraptı bu; bana güç ve keyif verirdi. Üst üste içtik şaraptan. Vakit epeyce ilerleyince, sandalyemin hemen arkasında hazır bekleyen uşağıma gidip faytonumu çağırmasını söyledim. Biondetto isteğimi yerine getirmek için şimşek gibi fırladı.

"Burada faytonun ve arabacıların mı var?" diye sordu bana Soberano.

“Evet,” dedim, “peşimden gelmelerini istedim, olur da ziyafet uzarsa, rahat rahat geri dönmeye itirazınız olmaz diye düşündüm. Haydi, birer kadeh daha içelim; dönüş yolunu şaşırmak gibi bir derdimiz yok nasıl olsa.”

Cümlemi henüz bitirmiştim ki uşak, beraberinde özel üniformalı sıırım gibi iki hizmetçiyle geri geldi.

“Senyör Don Álvaro,” dedi bana Biondetto, “arabanızı yanaştıramadım, biraz ötede duruyor; zira etraf yıkıntı dolu.”

Yerlerimizden kalktık; Biondetto ve hizmetçilerin peşinden yürümeye başladık.

Yıkıntılar ve kırık sütunlar arasında dört kişi yan yana yürümemiz mümkün değildi. Benim yanımda Soberano vardı. Elimi tutarak şöyle dedi:

“Bize güzel bir ziyafet çektin dostum; sana pahalıya patlayacak.”

“Azizim,” dedim, “hoşunuza gittiye ne mutlu bana; sizler zevk alın da varsın pahalıya patlasın.”

Arabanın yanına gelmiştik. Burada başka iki hizmetçinin yanı sıra, iki arabacı ve bir fayton bizi bekliyordu. Emrime sunulan fayton inanılmayacak derecede rahattı. Arabaya ilk ben bindim ve yavaş yavaş Napoli’ye doğru yola koyulduk.

Bir süre hiç konuşmadan oturduk. Nihayet Soberano’nun arkadaşlarından biri sessizliğini bozdu:

“Bu işin sırrı nedir diye sormayacağım Álvaro; ama belli ki fevkalade bir anlaşıma yapmışsın. Senin gibi hizmet görenine ömrümde rastlamadım. Kırk yıldır bu işin içindeyim, ama sana bir akşam zarfında sunulan zevklerin azıcığı bile bana nasip olmadı. İnsanın görebileceği en ulvi hayalden bahsetmiyorum, gerçi gözlerimize bayram ettirmeye çalıştığımızdan daha sık eziyet ediyoruz. Kısacası, işine karışmak istemem ama daha çok gençsin; senin yaşındayken insan zevküsefaya dalıyor, düşünmeye vakit bulamıyor, sürekli zevk peşinde koşuyor.”

Bernadillo'nun (adamin adı buydu) konuşmasını dinlerken, ne cevap vereceğimi düşünme fırsatı bulmuştum.

“Bunlar bana niye nasip oldu, inanin hiç bilmiyorum,” dedim. “Pek arkasının geleceğini de sanmam; tek tesellim, bütün bunları aziz dostlarımla paylaşmış olmam.”

Pek konuşmaya gönlüm olmadığını görünce sohbet kesildi. Sessizlik beni düşünmeye sevk etmişti. Soberano ve Bernadillo'nun konuşmalarını düşünüp tartınca şu sonuca varmıştım: Manasız bir merak ve pervasızlık benim gibi bir adamı içinden çok güç çıkılır bir duruma sokmuştu aslında. Üstelik aile terbiyesi almış bir insandım. Beni on üç yaşına kadar bilfiil yetiştiren babam Don Bernardo de Maravillas alnı açık, yüzü ak bir adamdı; annem Doña Mencia ise Estremadura'nın en muteber insanlarından, dini bütün bir kadındı. “Ah anneciğim,” diyordum içimden, “oğlunu şu halde görseydin ne derdin? Ama bu işe bir nokta koyacağım, söz veriyorum.”

Derken Napoli'ye vardık. Soberano'nun arkadaşlarını evlerine bıraktıktan sonra, ikimiz beraber kendi yerimize gittik. Muhafızların önünden geçerken arabamın parlaklığı göz kamaştırıcıydı, ama arabanın önünde oturan Biondetto'nun zarafeti ve güzelliği bizi izleyenleri daha da hayran bırakmıştı.

Uşak, arabayı ve arabacıları yolladıktan sonra hizmetçilerin birinden şamdan aldı ve koğuş binalarının arasından geçerek beni evime götürdü. Diğer herkesten daha şaşkın vaziyette olan emir erim az önce teşhir ettiğim yeni hizmetkârlarım hakkında sorular sormaya başladı.

“Bu kadar yeter, Carlo,” dedim odama girerken. “Artık sana ihtiyacım kalmadı: Sen de git dinlen, yarın konuşuruz.”

Biondetto arkamızdan kapıyı kapayınca odamda baş başa kalmıştık. Az önce arkadaşlarımla arasındayken ve curcunanın içinden geçerken olduğumdan daha mahcup bir vaziyete düşmüştüm.

Bu maceraya son vermek amacıyla bir an düşünüp taşındım. Gözlerini yere dikmiş olan uşağı süzdüm. İyice al basmış yüzünden mahcubiyet ve heyecan okunuyordu. En sonunda şöyle dedim:

“Bana kusursuz hizmet ettiniz Biondetto; hatta bu hizmetinize letafet, zarafet kattınız. Ancak önceden ödeştiğimize göre, sanırım artık ayrılık vakti geldi...”

“Don Álvaro bu işten böyle kolay sıyrılabileceğini düşünmeyecek kadar asil bir insandır sanırım...”

“Şayet bana fazladan hizmet ettiyseniz, o yüzden de size borcum kaldıysa, ödeşiriz. Ama hemen ödeşmemiz mümkün değil. Zira son maaşı yedim, üstelik meyhaneye, terziye borcum da cabası...”

“Espri yapmanızın sırası mı şimdi?..”

“Madem espri yapmamı istemiyorsunuz, o halde gitmenizi rica ediyorum sizden, zira vakit epey geç oldu, artık uyku vakti...”

“Beni bu saatte böyle nezaketsiz bir biçimde yollayacak değilsiniz herhalde! Bir İspanyol beyefendisinden böyle bir tavır beklemezdim doğrusu. Hem, buraya geldiğimi arkadaşlarınız biliyor; bütün askerler, cümle âlem beni gördü, kadın olduğumu da anlamışlardır. Şayet ben bir kurtizan parçası olsaydım bana daha nazik davranırdınız, ama bana gösterdiğiniz şu tavır utanç verici. Hangi kadın olsa, böyle bir tavır karşısında kendini küçük düşmüş hisseder...”

“Demek saygı görmek için şimdi de kadın oluverdiniz. Madem öyle kapı deliğinden çıkıp gidiniz, o zaman skandal-dan kurtulmuş oluruz.”

“Nasıl yani! Ciddi misiniz siz? Daha beni hiç tanımadan...”

“Sizi tanımamam mümkün mü ki?”

“Evet, tanımıyorsunuz, sadece önyargılarınızla hareket ediyorsunuz; halbuki aslında kim olursam olayım, ayak-larınıza kapanmış, gözleri yaşlı bir halde size yalvaran bir biçare var şu anda karşınızda. Sizinkinden çok daha büyük

bir ihtiyatsızlık yüzünden (gerçi sizin uğrunuza yapıldığı için mazur görülebilir pekâlâ), bugün size itaat edebilmek için her şeye meydan okudum, her şeyi feda ettim, kendimi tamamen size sundum ve peşinizden geldim. Bu yüzden en gaddar, en amansız tepkilerin hedefi oldum. Artık tek yapabileceğim şey, sizin himayenize, sizin odanıza sığınmak: Kapıyı yüzüme mi kapayacaksınız Álvaro? Bir İspanyol beyefendisi, uğrunda her şeyini feda eden, duyarlı ve âciz bir varlığa, tamamen karşısındakinin yardımına muhtaç birine, yani bir kadına böyle hoyrat, böyle hakaretamiz bir biçimde davrandı mı desinler sağda solda?”

Bu netameli durumdan mümkün mertebe kurtulabilmek için geri adım attım. Ama diz çöküp dizlerime sarılmış halde peşimden geliyordu. Nihayet duvara kadar gelip yaslanmıştım.

“Haydi kalkın ayağa,” dedim, “farkında olmadan canevimden vurdunuz beni. Annem bana ilk kılıcımı verirken ömrüm boyunca kadınlara hizmet edeceğime ve bir tekini bile incitmeyeceğime dair kılıcım üzerine yemin ettirmişti. Sanırım o an geldi çattı...”

“O halde, zalim beyefendi, ne vesileyle olursa olsun, müsaade ediniz de odanızda kalayım bu gece...”

“Sadece bu seferlik kabul ediyorum, zira bu maceraya artık bir son vermem lazım. Sizi görmeyeceğim ve duymayacağım bir yer ayarlayın kendinize; canımı sıkacak en ufak seste, en ufak harekette, bu sefer ben soracağım homurdanarak ‘Che vuoi?’ diye.”

Arkamı dönüp yatağıma gittim ve soyunmaya başladım.

“Yardım edebilirim isterseniz...” dedi.

“Hayır, ben askerim, kendim giyinip soyunurum,” deyip yatağa girdim.

Yatağımy çevreleyen tülün arasından, bizim sözde uşağı izliyordum: Dolapların birinden bulduğu eski bir hasırı bir köşeye serdi. Sonra hasıra oturup baştan aşağı soyundu ve sandalyeye asılı paltolarımdan birini alıp üstünü örttü ve ışı-

ğı söndürdü. O anda sahne sona ermişti ama çok geçmeden, uyuyamadan dönüp durduğum yatağımda, zihnimde tekrar başladı.

Uşağın görüntüsü yatağımın tavanının dört köşesine iliştilmiş halde karşımda duruyordu sanki. Gözümün önünden bir türlü gitmiyordu. Önümdeki bu harikulade şeyi evvelce gördüğüm o heyulayla ne kadar ilişkilendirmeye çabalarsam çabalayayım, ilk görüntü son görüntünün güzelliğini pekiştirmekten başka bir işe yaramıyordu.

Daha önce mahzende duyduğum o ahenkli şarkı, o harikulade ses, âdeta kalbinin derinliklerinden gelen o sözler, sanki benim kalbimde yankılanıyor ve bana müthiş bir ürperti veriyordu.

“Ah! Biondetta,” diyordum, “keşke fevkalade bir varlık olmasaydın, keşke o korkunç deve olmasaydın.

Peki ama niye kendimi kaptırıyorum böyle? En büyük korkuyu yendim, öyleyse daha tehlikeli şu duyguyu söküp atmam lazım. Nasıl bir saadet umuyorum ki bundan? Hem, menşei belli; huylu huyundan vazgeçer mi?

O tatlı, hummalı gözler âdeta öldürücü birer zehir. Sadece yalanlar söyleyen o latif ağız, naif görünümlü o boyalı enfes dudaklar. Şayet tek bir kalbi varsa, o da sadece hıyanet yaşatmak için çarpıyor.”

Beni heyecanlandıran çeşitli duyguların sebep olduğu düşüncelere gark olduğum sırada, bulutsuz bir gökyüzünde parlayan ayışığı odanın üç kocaman penceresinden içeri doluyordu.

Yatağımın içinde dönüp duruyordum. Derken yatak biraz eski olduğundan çerçevesi parçalandı ve yatağı tutan üç destek tahtası büyük bir gürültüyle kırıldı.

Biondetta kalktı ve bana doğru koşarak korku dolu bir sesle şöyle dedi: “Don Álvaro, ne oldu size böyle?”

Yaşadığım kazaya rağmen, onu gözlerimle sürekli izlediğim için yerinden kalkıp koştuğunu görmüştüm: Üstünde

uşak gömleği vardı; bana doğru gelirken ayışığı kalçalarına vuruyor ve âdeta daha da güçlü yansyordu.

Yatağımın şu feci durumu pek de düşündürmüyordu beni; olsa olsa biraz daha rahatsız bir uykuya sebep olurdu; beni esas ilgilendiren şey, Biondetta'nın kollarında olmamdı.

“Önemli bir şey yok,” dedim, “yatağınıza gidin haydi. Hem yalınayak basıyorsunuz yere, üşüteceksiniz, yatağınıza dönün...”

“Ama siz böyle feci bir haldeyken...”

“Evet, üstelik beni bu hale sokan sizsiniz, lütfen yatağınıza dönün, aksi takdirde, yanımda durmaya devam ederseniz, odamın şu örümcek ağlarıyla kaplı köşesinde uyumanızı isteyeceğim sizden.” Bunun üzerine, tehditkâr sözlerimi bitirmemi beklemeden, hıçkırıklarını bastırarak hasırına yatmaya gitti.

Vakit gece yarısını çoktan geçmişti. Artık yorgunluğa yenik düşmüş ve biraz da olsa uykuya dalmıştım. Uyandığımda gün ağarmıştı. Gözümü açtığımda ilk nereye baktığımı tahmin etmişsinizdir: Uşağıma bakındım.

Ceketi hariç üstünü giyinmiş halde küçük bir taburede oturuyordu. Saçlarını açmıştı. Lüle lüle upuzun saçları sırtını, omuzlarını, hatta yüzünün tamamını kaplıyordu.

Saçlarını parmaklarıyla düzeltmeye çalışıyordu. Dünya-daki en nadide fildişi tarak bile böyle gür, böyle latif, böyle harikulade kumral saçlar arasında gezinmemiştir herhalde. Ben kıpırdanınca uyandığımı anlayan Biondetta yüzünü örtten bukleleri parmaklarıyla araladı. İşte o an, puslu bir ilkbahar sabahının tatlı serinliği ve rayihaları arasında güneş ilk ışıklarını göstermişti sanki.

“Biondetta,” dedim, “tarak alsanıza, masanın çekmece-sinde olacaktı bir tane.” Dediğimi yaptı. Ardından, bir kurdele yardımıyla saçlarını başının üzerine büyük bir maharet ve zarafetle topladı. Ceketini aldı, üstünü başını iyice düzeltti ve âdeta şefkate muhtaç, mahcup ve tedirgin bir tavırla iskemlesine oturdu.

“Şayet her biri birbirinden şehvani bunca sahneyi her gün görecek olursam,” dedim kendi kendime, “şüphesiz ki dayanamam; buna bir an önce bir son vermem lazım.”

Derken söze girdim.

“Ayrılık vakti geldi Biondetta, isteğiniz yerine getirildi, rezalet çıkacak korkusu olmadan odamdan rahatlıkla çıkabilirsiniz artık.”

“O korkuyu geride bıraktım zaten,” dedi, “ama ikimizin ortak çıkarları yüzünden çok daha derin bir korku peyda oldu içimde. O nedenle ayrılmamız mümkün değil.”

“Daha açık konuşur musunuz?” dedim.

“Tabii ki Álvaro: Toyluğunuz ve ihtiyatsızlığınız yüzünden, içinde bulunduğumuz tehlikeli durumu göremiyorsunuz. Mahzende sizi ilk gördüğüm an, o heyulanın karşısında yiğitçe durduğunuzu gördüğüm an zaafıma yenik düştüm: Eğer, dedim kendi kendime, mutlu olmak istiyorsan, bir fâniyle birleşmenin, vücuda gelmenin vakti geldi. İşte bana layık bir yiğit. Onun uğruna vazgeçtiğim aşağılık hasımlar varsın öfkelen sin, ne çıkar! Ben Alvaro’nun aşkına mazhar olmuşum, o halde hasımlarım ve bütün tabiat bize boyun eğecektir. Gerisini biliyorsunuz zaten; peki bundan sonra ne olacak?

Haset, kıskançlık, gazez ve öfke, benim gibi kendi tercihleri sonucunda itibardan düşmüş bir varlık için en amansız cezaları hazırlıyor ve bu durumdan beni ancak siz kurtarabilirsiniz. Kaldı ki muhbirler, ölüleri diriltiyor diye sizi resmî makamlara gammazlamak için çoktan yola çıkmıştır.

Bir saat içinde...”

“Yeter artık!” diye bağırdım yumruklarımı gözlerime kapatarak. “Siz ömrümde gördüğüm en maharetli sahtekârsınız. Aşktan söz ediyorsunuz, aşkın suretine bürünüyorsunuz ama dilinizden zehir akıyor. Artık tek bir söz bile duymak istemiyorum; müsaade edin de bir karar verecek kadar sakinleşeyim. Eğer mahkemeye düşecek olursam, şimdi siz mi onlar mı diye bir an bile tereddüt etmezmişim

gibi geliyor elbette; peki ama bu durumdan kurtulmama yardım edecek olursanız başıma ne gelecek? İstediğim zaman sizden ayrılabilir miyim? Lütfen bu soruya çok açık cevap verin...”

“Eğer benden ayrılmak istiyorsanız Alvaro, bunu söyleyin yeter. Size teslimiyetimi zorla dayatıyormuş gibi olmak beni üzer elbette. Ama sonradan bu coşkumu görmezden gelecek olursanız, o zaman düşüncesiz ve nankör birisiniz demektir...”

“Valla, benim düşündüğüm tek şey var, o da bir an önce buradan gitmek. Emir erimi çağıracağım: Bana para bulsun ve araba ayarlasın. Venedik’e, annemin bankacısı Bentinelli’nin yanına gidiyorum.”

“Paraya mı ihtiyacınız var? Neyse ki tedbirimi almıştım: Size para verebilirim.”

“Paranız kalsın. Şayet kadın olsaydınız, sizden para almam hiç hoş olmazdı...”

“Hibe etmiyorum ki, borç veriyorum. Banka işi için bana vekâlet verin, ne kadar borcunuz olduğunu yazın buraya ve ödemesi için de Carlo’ya bir talimat bırakın çalışma odanıza. Bir mektup yazıp, mücbir sebeplerle apar topar gitmek zorunda kaldığınız için komutanınızdan özür dileyin. Size atı ve arabayı ben ayarlarım. Ama mecburen yanınızdan ayrılmadan önce, korkularıma tekrar yenik düşmemem için lütfen şunu söyleyin Alvaro: *Ey Ruh, sadece ve sadece benim için vücuda geldin; öyleyse ben de tabiiyetini kabul ediyor ve seni himayeme alıyorum.*”

Bana bu formülü aktarırken ayaklarıma kapanmıştı. Sıkı sıkı tuttuğu elime gözyaşları dökülüyordu.

Ne yapacağımı bilemez halde kalakalmıştım. Elimi öpmesine izin verdim ve onca önem verdiği sözleri kem küm edercesine tekrarlardım. Ben sözü bitirir bitirmez yerinden kalktı. “Artık sizinim,” dedi büyük bir sevinçle. “Bu dünyada benden mutlusu yoktur herhalde.”

Ardından bir çırpıda uzun bir manto giyip, başına gözlemini de kapayacak şekilde kocaman bir şapka geçirip odadan ayrıldı.

Âdeta sersemlemiştim. Borçlarımın son durumunu tespit edip gereken parayı hesapladım ve ödemesi için Carlo'ya talimat verdim. Sonra komutanıma ve çok yakın bir dostuma, muhtemelen çok garip karşılayacakları birer mektup yazdım. Derken at arabası ve arabacının kırbaç sesini duydum kapıda.

Biondetta, mantosuyla hâlâ yüzünü saklar bir vaziyette yanıma geldi. O sırada gürültüden uyanan Carlo palas pan-dıras odaya girdi.

“Hemen çalışma odama git,” dedim Carlo'ya, “yapman gerekenler orada yazıyor.”

Arabaya bindim ve yola çıktık.

Biondetta benimle beraber arabaya binmiş, önüme oturmuştu. Şehri arkamızda bıraktığımızda, Biondetta kendisini gözlerden gizleyen şapkasını çıkardı. Saçları kırmızı bir fileyle örtülmüştü ve sadece uçları görünüyordu: Mercanlarda inciler gibiydiler âdeta. Her tür süsten azade yüzü sadece kendi kusursuzluğuyla parlıyordu. Cildi tamamen şeffaftı sanki. Nasıl oluyordu da o yumuşaklık, masumiyet ve naiflik bakışlarından okunan sinsilikle bir arada bulunabiliyordu?.. İnsanın aklı almıyordu bunu. Kendimi tutamayıp bu tür tespitlerde bulunmama şaşmıştım doğrusu. Bu fikirlerin huzurumu kaçıracağını düşünerek gözlerimi kapayıp uyumaya çalıştım.

Uğraşım işe yaramıştı. Uyku, algılarımı tamamen ele geçirmiş ve zihnimi bitap düşüren korkunç ve tuhaf fikirlerden kurtulmamı sağlayacak en tatlı rüyaları sunmuştu bana. Epey uzun bir zaman geçmişti; hatta sonradan annem yaşadığım maceralar üzerine düşünürken benim bu uyuklamamın pek de doğal bir şey olmadığını söyledi. En sonunda gözümü açtığımda, Venedik'e gitmek için gemilere binilen kanalın kıyısına varmıştık.

Çoktan gece olmuştu; o sırada kolumu birilerinin çekiştirdiğini hissettim. Bir hamal bohçamı taşımak istiyordu. Oysa yanıma uyurken kullandığım takkeyi bile almamıştım.

Biondetta arabanın diğer kapısında belirdi ve beni götürcek teknenin hazır olduğunu söyledi. Gayriihtiyari arabadan inip yelkenliye binince üzerime gene rehavet çökmüştü.

Ertesi sabah San Marco Meydanı'nda, Venedik'in en güzel hanının en güzel odasında buldum kendimi. Burayı tanıyordum. Hemen hatırlamıştım. Yatağımın üzerinde tertemiz havlular ve güzel bir sabahlık vardı. Yanıma hiçbir şey almadan geldiğim bu yerin sahibinin özeni miydi bu, tam emin değildim.

Kalktım ve odanın içinde benden başka biri var mı diye bakındım. Gözlerim Biondetta'yı arıyordu.

Bu hareketimden utanç duyarak talihime şükrettim. Demek ki ayrılmaz değilmişiz: Kurtulmuştum ondan işte. Bu ihtiyatsızlığım sadece muhafız alayından dostlarımı kaybetmeye mal olursa, kendimi çok şanslı sayacaktım.

“Umudunu yitirme Alvaro,” dedim kendi kendime, “Napoli'dekinden başka hükümdar, saray kalmadı mı sanki; şayet yola gelmemekte inat etmezsen bütün bunlar sana birer ders olur sonuçta. Diyelim ki bütün kapılar kapandı yüzüne, o zaman annenin yanına, Estremadura'daki baba-evine dönersin.”

Peki ama yirmi dört saattir peşimde olan şu iblis ne istiyordu benden? Baştan çıkarıcı bir surete büründü, bana para verdi. Parayı ona geri vermem lazımdı.

Ben böyle söylenirken benim alacaklı girdi odaya. Yanında iki hizmetçi ve iki gondolcu vardı.

“Carlo gelene kadar size hizmet edecekler,” dedi. “Mezietleri ve sadakatleri konusunda handakiler teminat verdi. İşte karşınızda ülkenin en sadık yaverleri.”

“Seçiminize diyecek şey yok doğrusu Biondetta,” dedim. “Peki siz de burada mı kalıyorsunuz?”

“Siz Ekselanslarıyla aynı handa kalıyorum,” dedi gözle-
rini yere indirerek. “Ama size mümkün mertebe hiç rahat-
sızlık vermeyeyim diye en uzak odayı seçtim.”

Büyük bir dirayetle kendisi ile arama mesafe koymaya özen
göstermesi hoşuma gitmişti. Bu yüzden müteşekkirdim ona.

“Zaten en kötü durumda, görünmez olup beni takip
etmek isteseydi nerede olduğunu asla bilemezdim,” dedim
kendi kendime. Oysa hangi odada olduğunu bilince aram-
daki mesafeyi koruyabilirdim. Bu fikirlerim hoşuma gitmiş-
ti, böylece her şeyi olurluna bıraktım.

Annemin simsarına gidecektim. Biondetta üstümün ba-
şımın hazırlanması için hizmetçilere talimat verdi. Hazırlık
tamamlanınca yola düştüm.

Simsarın yanına gittiğimde şaşkınlığıma engel olamadım.
Masasındaydı; göz ucuyla beni süzerek şöyle dedi:

“Don Alvaro, burada olduğunuzu bilmiyordum. İyi ki
geldiniz de beni bir hatadan kurtardınız. Ben de size iki mek-
tup ve biraz para göndermekle meşguldüm.”

“Benim fakirhanenin kirası mı?” dedim.

“Evet, üstelik dahası da var. Alın size fazladan iki yüz
duka daha. Bu sabah elime ulaştı. Yaşlı bir beyefendi, Doña
Mencia adına verdi bana parayı. Kendisine makbuz verdim.
Doña Mencia sizden haber alamayınca hasta düştünüz san-
mış ve parayı size ulaştırayım diye İspanyol bir ahbabınız
aracılığıyla bana yollamış.”

“Peki ismini söyledi mi size?”

“Makbuzun üstüne yazdım: Don Miguel Pimientos; de-
diğine bakılırsa, sizin evde vaktiyle seyislik yapmış. Buraya
geleceğinizi bilmediğim için adresini sormadım.”

Parayı alıp mektupları açtım: Annem sağlığından ve be-
nim ilgisizliğimden şikâyetçiydi ama gönderdiği dukalardan
hiç bahsetmemişti. Ona daha da minnettar kaldım.

Tam da zamanında işleri yoluna koymuştum; böylece
büyük bir sevinçle hana döndüm, ama Biondetta’nın kaldığı

odayı bir türlü bulamadım. Zira Biondetta'nın girip çıktığı yer, odanın kapısından epey uzaktı. Nihayet Biondetta'ya rast geldim: Pencerenin önünde çömelmiş halde, kırık bir klavsenin parçalarını bir araya getirmeye çalışıyordu.

“Artık param var,” dedim, “size olan borcumu ödeme-ye hazırım.” Konuşmaya başlamadan hep olduğu gibi gene yüzü kızardı. Borç senedini getirip parayı aldı. Ardından da borcuma çok sadık olduğumu, aslında kendisine daha uzun süre borçlu kalsam bundan müthiş zevk duyacağını söyledi.

“Ama zaten size halen borçluyum,” dedim, “bir sürü masraf yaptınız.”

Hesabı kitabı zaten yapmıştı. Onu da ödedim. Büyük bir vakarla odadan çıkıyordum ki bir emrim olup olmadığını sordu. Herhangi bir isteğim yoktu. Bunun üzerine Biondetta sırtını dönüp tekrar işine koyuldu. Bir süre onu seyrettim; yaptığı işe kendini iyice kaptırmıştı.

Odama dönünce düşüncelere daldım. “Görüyorsun ya işte”, dedim kendi kendime, “Soberano'nun piposunu yakan Calderon'un ikizi bu; daha zarif görüldüğüne bakma sakın, özü aynı. Ama sürekli bir şeyler talep edip sorun çıkarmayacaksa yanımda olmasının ne sakıncası olabilir ki? Hem zaten, kendi de demedi mi, çekip gitmesi için tek bir lafım yeter diye? O zaman, her an yapabileceğim bir şeyi neden hemen şimdi yapayım?” Sofranın hazır olduğu haberinin gelmesiyle daldığım düşüncelerden uyandım.

Sofraya oturdum. Harikulade bir uşak üniforması kuşanmış olan Biondetta sandalyemin hemen arkasında emri-me amade bekliyordu. Onu görmek için arkama dönmeme gerek yoktu, çünkü odada bulunan üç ayna sayesinde her hareketini izleyebiliyordum. Yemek bitip de ayrılma vakti gelince Biondetta odasına çekildi.

Derken hancı geldi. Daha önceden tanışıklığımız vardı. Karnaval zamanı olduğundan beni gördüğüne şaşırmamıştı. Kafilemin şaşaaından dolayı beni kutladı, belli ki işlerim tıkrındaydı. Ardından uşağıma övgüler düzmeye koyuldu:

Ömründe gördüğü en yakışıklı, en müşfik, en zeki, en tatlı delikanlıydı o. Sonra karnaval kutlamalarına katılıp katılmayacağımı sordu: Evet, katılacaktım. Karnaval kıyafetimi giyip gondola bindim.

Kenti âdeta tavaf ettim, gösterileri izledim, danslı eğlencelere katıldım. Kumarda kırk duka kazandım. Nerede eğlence varsa hepsine katılıp geç vakit hana döndüm.

Uşağım bir elinde gaz lambasıyla beni merdiven başında karşıladıktan sonra odacıya emanet etti. Saat kaçta hizmetime gelmesi gerektiğini sordu. Her zamanki saatte gelmesini söyledim, gerçi ne kastettiğimi kendim de bilmiyordum. Günlerimi nasıl geçirdiğimden kimsenin haberi olmadığını hesaba katmamıştım.

Ertesi gün geç uyandım. Oyalanmadan yataktan kalktım. O anda masanın üzerinde duran, annemin gönderdiği mektuba takıldı gözüm. Canım anneciğim, dedim, benim ne işim var burada! Niye gelip senin şefkatine sığınmıyorum ki? Geleceğim, geleceğim; hem, elimde senin şefkatinden başka ne kaldı ki!

Sesim duyulunca uyandığım anlaşılmıştı haliyle: Uşak odaya girince aklım başıma geldi. Biondetta'nın kayıtsız, mütevazı ve uysal hali beni iyice tedirgin etmişti. Yanında bir terzi de getirmişti. Birtakım kumaşlara bakıldıktan sonra Biondetta terziyle beraber odadan ayrıldı. Yemeğe kadar onu bir daha görmeyecektim.

Azıcık bir şeyler atıştırdım ve hiç vakit kaybetmeden kentteki âleme attım kendimi. Maskeli baloya katıldım; sohbetler, latifeler ettim. Sonra operaya gittim, oradan da esas eğlencem olan kumara. Üstelik bu kez, geçen seferkine göre çok daha fazla kazandım.

On gün o âlem senin, bu âlem benim böyle geçti. Eski tanıdıklara rastladım, yeni dostlar edindim. En seçkin topluluklara katıldım; sosyete kumarhanelerindeki oyunlara davet edildim.

Her şey yolundaydı, tabii kumardaki şanssızlığımı saymazsak. Daha önce kazandığım tam bin üç yüz altını bir akşamda kaybetmiştim. Benim kadar şanssız yoktur herhalde. Gecenin üçünde oyundan çekildim; beş parasız kaldığım yetmiyormuş gibi, bir de tanıdıklara yüz küsur altın borçlanmışım. Derdim, yüzümden ve halimden okunuyordu. Biondetta üzülmüş gibi görünüyordu ama ağzını açmadı.

Ertesi gün geç kalktım. Odamın içinde ayaklarımı yere vura vura dolaşıyordum. Getirilen kahvaltıya hiç dokunmadım. Sofra toplandı, ama her zamankinin aksine Biondetta odadan ayrılmamıştı. Gözlerini bir an bana dikti, gözyaşlarına hâkim olamadı:

“Bütün parayı kaybettiniz Don Alvaro, hatta ödeyebileceğinizden fazlasını kaybettiniz herhalde...”

“Diyelim ki öyle, nasıl çare bulacağım?..”

“Beni çok üzüyorsunuz; size hizmetimde hiçbir sınır yok. Ama sizinle yaptığımız anlaşmaların yükümlülüklerini hemen yerine getirme mecburiyeti duyuyorsanız, o zaman hizmetimde kusur var demektir. Müsaadenizle oturmak istiyorum; şu anki hâletiruhiyemden dolayı ayakta duramıyorum. Hem, size söyleyeceğim önemli şeyler var. Kendi hayatınızı mahvetmek mi niyetiniz?.. Niçin böyle pervasızca kumar oynuyorsunuz, üstelik de nasıl oynanacağını bilmeden?..”

“İyi de herkes bilmez mi şans oyunu oynamayı? Bu oyunları oynamak öğrenilir mi ki?”

“İhtiyatlı olmayı bir kenara koyalım, tabii ki öğrenilir. Ayrıca şans oyunu demeniz de yerinde değil. Zira dünyada şans diye bir şey yoktur. Dünyada ne varsa birtakım zorunlu kombinasyonlar sayesinde oluşmuş ve oluşacaktır. Bizler de bunu ancak sayılar ilmiyle kavrayabiliriz; bu ilmin yasaları öyle soyut, öyle muammadır ki ancak bir hoca yardımıyla idrak edebiliriz. Üstelik bu hocaya tamamen teslim olmamız ve bağlanmamız da gerekir. Bu bilgiyi sizin için resmetmeye çalışayım. Evrenin ahengini sayılar oluşturur ve önceden belirlenmiş ol-

duğu sanılan, rastlantısal denen olayları sayılar düzenler. Uzak âlemlerde meydana gelen önemli olaylardan tutun da bugün sizin paranıza mal olan talihsizliklere kadar her olay, görünmez dengeler aracılığıyla, sayıların hükmü altındadır.”

Çocuksu bir dille atılan bu bilimsel nutuk, bana bir hoca ihsan etmeye yönelik bu pervasız öneri tüylerimi diken diken etmişti. Portici’deki mahzende olduğu gibi soğuk soğuk terler döküyordum âdeta. Gözlerimi Biondetta’ya diktim, o ise yere bakıyordu.

“Hocaya falan ihtiyacım yok benim,” dedim, “zira lüzumsuz şeyler öğrenmek istemem. Siz bana şunu kanıtlayın o zaman: Bir beyefendi kumar oynamaktan az çok anlasın ve kişiliğine halel getirmeden kumar oynayabilsin.”

Biondetta savı kanıtlamaya çalıştı; kanıtının özeti şöyleydi:

“Banka, her kesintiye uğradığında yenilenen müthiş bir kâr üzerine kuruludur. Şayet banka risk almasaydı, devlet her bir vatandaştan alenen para çalmış olurdu. Oysa bizzat yapabileceğimiz hesaplamalar sayesinde banka her zaman kazanan taraftadır, zira on bin enayi karşısına ilim irfan sahibi bir insan koymuştur.”

Gerçekten haklı çıkmıştı: Çok basit görünen tek bir ter-tip öğretmişti bana; ardındaki hikmet neydi bilmiyorum, ama o akşamdan itibaren bir kere olsun kaybetmemiştim.

Neticede kaybettiğim bütün parayı o tertip sayesinde tekrar kazandım, kumar borçlarımı kapattım ve Biondetta’nın bana şansımı deneyeyim diye verdiği borcu ödedim.

Para kazanmıştım kazanmasına ama öyle mahcup olmuştum ki. Ayrıca bana hizmet etmesine razı geldiğim bu tehlikeli varlığın niyeti konusunda gene şüphe duymaya başlamıştım. Onu kendimden uzaklaştırıp uzaklaştıramaya-cağımı tam bilemiyordum artık. Hem zaten böyle bir şeyi arzulayacak gücüm yoktu. Onu görmemek için sürekli göz-lerimi kaçıırıyordum, ama karşımda olmadığında bile sürekli gözlerimin önündeydi.

Artık kumardan zevk almıyordum. Onca sevdiğim faro denen iskambil oyunu bile artık hiçbir riski kalmadığından, gözümde bütün cazibesini yitirmişti. Karnavaldaki şenlikler hiç ilgimi çekmiyordu; gösteriler sıkıcı geliyordu. Sosyete kadınlarıyla gönül eğlendirmek istediğimde, çapkınlığın gerektirdiği rahatlık, seremoni ve yükümlülüklerden dolayı daha en baştan vazgeçiyordum. Geriye bir tek asilzadelerin kumarhaneleri (ama artık kumar oynamıyordum) ve kurtizanlar kalmıştı.

Kurtizanlar arasında güzelliğinden ziyade gösterişi ve keyifli muhabbetiyle öne çıkan birkaç kadın vardı. Onlara gittiğimde, özlemini çektiğim gerçek bir özgürlük duygusu hissederdim; hep hoşuma gitmese de beni sersemleten şen şakrak bir ortam bulurdum; neticede yetilerimin sürekli haddinden fazla çalışması sayesinde, aklım kendi girdaplarından biraz olsun çıkardı. Bu kurtizanlara kurlar yapar, başkaca hiçbir niyet beslemezdim. Ama onlar arasında en meşhur olanının benim için birtakım niyetleri varmış meğer; çok geçmeden ortaya çıktı.

İsmi Olympia idi. Yirmi altı yaşındaydı; güzelliğine, yeteneğine ve zekâsına diyecek yoktu. Bana yakınlık duyduğunu hissetmiştim çok geçmeden. Bense, ona karşı özel bir şey hissetmesem de, kendi dertlerimden biraz kurtulayım diye onunla yakınlık kurdum.

İlişkimiz hızlıca başladı. Olympia'ya pek ilgi duymadığımdan, başladığı gibi biteceğini düşündüm; hatta ona karşı olan ilgisizliğim canına tak edecek ve çok geçmeden kendisine layık bir sevgili bulacaktı; hem zaten aramızda aşk namına bir şey de yoktu. Ama kaderin başka planları varmış meğer. Bu müthiş, delifişek kadının gazabından mıdır, ya da başıma başka bir çorap daha örülsün diye midir, Olympia bana sıırıslıklam âşık oldu.

Akşamları hana ne zaman döneceğim konusunda ipler artık benim elimde değildi, gündüzleri de notlara ve mesajlara maruz kalıyor ve sürekli izleniyordum.

Soğuk davranışlarım şikâyet konusuydu. İlgimi çekebilecek her kadın, onun henüz tam hedefini bulmamış kıskançlığına maruz kalıyordu. Kişiliğimi ehlîleştirebilse, o kadınlara karşı densiz tavırlar sergilememi isteyecekti neredeyse. Bu bitimsiz ıstıraptan hiç memnun değildim elbette, ama razı gelmeye de mecburdum. Bütün iyi niyetimle Olympia'yı en azından sevmeye ve artık farkına vardığım tehlikeli hazza kendimi kaptırmamaya çalıştım. Gelgelelim ortalık yakında karışacağa benziyordu.

Olympia handa beni sürekli izletiyordu.

Bir gün bana şunu dedi: "Üzerine titrediğiniz şu yakışıklı uşak ne zamandan beri sizin emrinizde? Odanızda size hizmet ederken gözünüz bir an olsun onun üstünden ayrılmıyor. Ayrıca niye bu kadar gözden irak tutuyorsunuz onu? Venedik'te hiç ortalıkta görünmüyor kendisi."

"Benim uşağım," diye söze girdim, "kalburüstü bir aileden gelen bir delikanlı, eğitiminden de ben sorumluyum. Kendisi..."

"Kendisi," dedi Olympia gözlerinden öfke fışkırarak, "bir düzenbaz, kadın o kadın. Dostlarımdan biri anahtar deliğinden görmüş onu, makyaj yapıyormuş..."

"Yalan söylüyorsam namerdim, katiyen kadın değil..."

"İhanete bir de yalan eklemeyin, ne olur. Ağlarken görmüşler kadını; mutsuz belli ki. Hem zaten, size gönül verenlere ıstırap çektirmeyi pek iyi bilirsiniz siz. Benden istifade ettiğiniz gibi, ondan da etmişsiniz, sonra da yüzüstü bırakmışsınızdır. Hemen ailesine gönderin onu. Ayrıca müsrifliğiniz yüzünden ona layıkıyla bakamayacak duruma düştüyseniz, ben ona bakarım. Siz ona bir hayat borçlusunuz; o hayatı da ona ben sağlayacağım. Ama onu yarın hemen ailesine göndereceksiniz."

"Olympia," diye söze girdim olanca soğuk bir sesle, "size tekrar tekrar yemin ederim, kendisi kadın değil; şükür ki!.."

"Yalanın bini bir para, bir de şükür ki, öyle mi! Ne zalimsiniz... Dediğim gibi, hemen geri göndereceksiniz onu,

yoksa... Ben ne yapacağımı bilirim. Sizin foyanızı ortaya çıkaracağım; siz duymak istemeseniz bile, o, gerçekleri duymak isteyecektir.”

Bunca hakaret ve tehdit canımı iyiden iyiye sıkıyordu, ama bunu hiç belli etmemiştim. Vakit epey geç olsa da hana döndüm.

Hizmetçiler beni karşılarında görünce şaşırılmıştı, en çok da Biondetta şaşkındı: Sağlığım konusunda biraz endişeliydi. Sağlığımın iyi olduğunu söyledim. Olympia ile ilişkim başladığından beri Biondetta’yla neredeyse hiç konuşmamıştım. Bana karşı davranışlarında herhangi bir değişiklik yoktu, ama halinde tavrında bir şeyler vardı. Yüzünden hüsrân ve keder okunuyordu.

Ertesi gün yataktan tam kalktığı sırada Biondetta elinde açılmış bir zarfla odama girdi. Zarfı aldıktan sonra okumaya başladım:

SÖZDE BIONDETTO’YA,

Sizin kim olduğunuzu bilmiyorum hanımefendi; ayrıca Don Alvaro’nun yanında ne aradığınızı da bilmiyorum; ama o kadar gençsiniz ki insan sizi mazur görüyor; ayrıca o kadar kötüye çatmışsınız ki insan size acıyor. Yanınızdaki beyefendi herkese verdiği sözleri size de vermiş olsa gerek, bana her gün ettiği yeminleri size de etmiş olsa gerek, oysa tek bildiği şey hepimizi aldatmak. Duyduğuma göre, güzel olduğunuz kadar akli başındaymışsınız da; o halde nasihatlere kulağınız tıkalı değildir. Daha yaşıınız çok genç hanımefendi, başınıza gelen kötülüklerden kurtulabilirsiniz; halinizden anlayan biri size kurtuluş yolunu gösteriyor işte. Rahatınızı sağlamak için yapılması gereken fedakârlığı pazarlık konusu yapmaya gerek yok: Kendi vaziyetinize, vazgeçmek zorunda kaldığınız hedeflere, gelecek için planlarınıza göre karar verilmeli buna; neticede bu iş size düşüyor. Eğer hüsrân ve mutsuzluk içinde

kıvranmaya devam ederseniz, üstelik bunları başkalarına da yaşatırsanız, o zaman ıstırapla kıvranan bir rakibin en sert gazabına uğrarsınız. Cevabınızı bekliyorum.

Mektubu okuduktan sonra Biondetta'ya geri verip şöyle dedim:

“Bu kadın çıldırmış olmalı, böyle söyleyin ona; hem zaten benden çok daha iyi bildiğiniz gibi, bu kadın...”

“Kendisini tanıyor musunuz Don Álvaro? Ondan hiç korkmuyor musunuz?..”

“Beni daha fazla sıkmasından korkuyorum, o yüzden onu terk ediyorum. Ayrıca ondan yakamı kesinkes kurtarmak için, Brenta'da bana teklif edilen güzel bir evi hemen kiralayacağım.”

Çabucak giyinip ev işini halletmeye gittim. Yolda giderken Olympia'nın tehditlerini düşünüyordum.

“Zavallı kadın!” dedim kendi kendime, “Öldürecek...”

Nedendir bilmem ama cümlemin devamını getiremedim.

Ev işini halledince odama dönüp akşam yemeğimi yedim. Kurtizana gitmeyi âdet edinmiştim, yine giderim korkusuyla o gün bir daha dışarı çıkmamaya karar verdim.

Bir kitap aldım elime. Ama kendimi okumaya veremeyince bıraktım kitabı. Pencereye çıktım, aşağıdaki kalabalık ve hengâme beni oyalamak yerine rahatsız etti. Bunun üzerine, zihnim biraz durulsun diye odanın içinde koca adımlarla yürümeye başladım, ama vücudum sürekli gergindi.

Bitmeyecekmiş gibi görünen bu yürüyüş sırasında, adımlarım loş bir ardiyeye götürdü beni. Hizmetçilerin el altında olması gerekmeyen öteberiyi koyduğu bir yerdi burası ve o güne dek hiç girmemiştim. Ardiyenin loşluğu hoşuma gitmişti. İçerideki bir sandığın üzerinde birkaç dakika oturdum.

O sırada yan odadan bir ses geldi kulağıma. Ardiyedeki ışık huzmesini takip edince kilitli bir kapıya ulaştım. Anahatar deliğinden geliyordu ışık. Delikten baktım.

Biondetta kollarını birbirine kavuşturmuş halde klavsenin başında öylece oturuyordu. Bir hülyaya dalıp gitmişti sanki. Derken sessizliğini bozdu.

“Biondetta! Biondetta!” dedi. “Bana Biondetta diye hitap ediyor. Bana karşı ağzından çıkan ilk ve tek tatlı sözcük.”

Ardından sustu. Tekrar hülyaya dalmış gibiydi. En sonunda, daha önce haşır neşir olduğunu gördüğüm klavsene ellerini dayadı. Önündeki nota sehpasında kapalı bir kitapçık vardı. Birkaç kısa provadan sonra bir şarkı mırıldanmaya başladı, bir yandan da klavsene eşlik ediyordu.

Söylediği şarkının normal bir şarkı olmadığını fark ettim birden. Daha dikkatli dinleyince, kendi adımı ve Olympia’nın adını duydum. Doğaçlama söylediği şarkıda kendi farazi durumundan, çok daha mutlu addettiği rakibinden ve nihayetinde benim ona sergilediğim katılıktan ve güvensizliğe neden olan kuşkuların mutluluğuma nasıl mâni olduğundan bahsediyordu; oysa kendisi, bana şaşaa, servet ve ilim yolunda kılavuzluk edecek ve ben de onun en büyük saadeti olacaktım.

“Ama ne yazık ki,” dedi, “bu imkânsız! Benim aslında kim olduğumu bilmiyorken, benim âciz cazibem ona nasıl mâni olacak ki, bir başkasına...”

Âdeta bir duygu seline kapılmış, gözyaşlarına boğulmuştu. Ayağa kalktı ve mendille gözyaşlarını sildikten sonra tekrar klavsenin yanına gitti. Tam oturmak üzereyken, taburenin yüksekliğinden dolayı bir türlü rahat edememiş olacak, nota sehпасındaki kitabı alıp taburenin üzerine koyduktan sonra oturdu ve gene kısa provalara başladı.

Çok geçmeden, ikinci şarkının ilki gibi olmayacağını anlamıştım. O sıralar Venedik’te çok revaçta olan bir usuldü bu, hemen tanımıştım. İki kere usul tuttu, sonra çok duru ve kendinden emin bir sesle şu şarkıyı söylemeye başladı:

Heyhat, nedir bu çektiğin,
Göğün, havanın kızı!
Alvaro ve dünya için
Terk ettim semaları;
Görkemsiz ve güçsüz kaldım,
Alçalttım ben kendimi.
Aldığım ödül ne peki?
Ne yapsam yaranamam.

Atı yönlendiren eller,
Doyamaz okşamaya;
Tutsaktır, mihnet çeker de,
İncitilmez korkudan.
Döktüğü tere gelince,
Onurlandırır onu,
Ona vurulan hiçbir gem
Lekelemez şerefi.

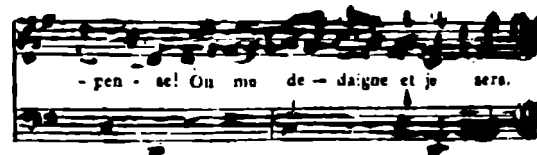
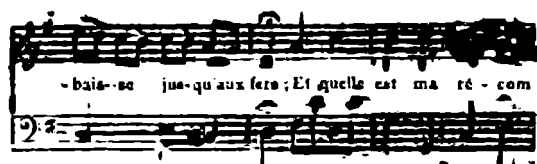
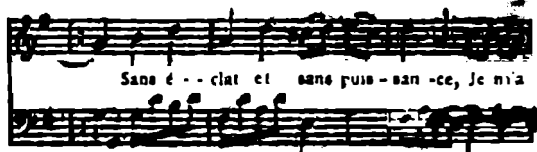
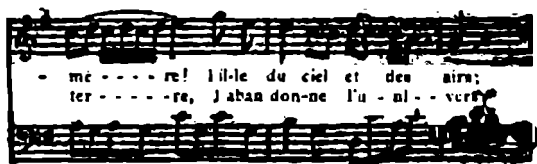
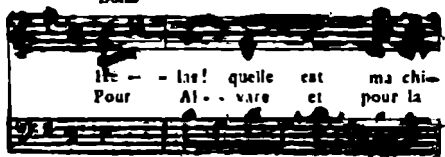
Alvaro, elin birisi
Çaliverdi benden seni:
Onun üstünlüğü ne ki
Yumuşattı kalbini?
Candanmış denene göre,
Ona inancınız tam;
Onu seven sevmez beni;
Hep şüphe bana düşen.

Ne zalimdir güvensizlik
Mahveder tüm ihsanı.
Varlığım besler korkuyu,
Yokluğumsa garezi.
Istırabım kuruntudur,
Sızlanmam hepten yersiz;
Sözlerim rahatsız eder,
Susmam isyan sayılır.

Ey aşk, kandırdın aldattın,
Ettin beni sahtekâr;
Bu ayıbın öcünü al
Son ver yanılışına.
O nankör tanısın beni,
Neye olursa olsun,
Ben hariç tüm zaaflara
Yüz çevirsin o yeter.

Rakip galip geldi işte,
Elinde şimdi bahtım,
Bekliyorum çaresizce,
Gitmek yahut ölmeyi:
Kırma sakın zincirini
Kıskanç kalbin atışı,
Uyandırma nefretini,
Tutarım ben kendimi.

Dulce

Biondetta'nın sesi, söylediği şarkı, dizelerin manası ve ifade edilişi beni öyle allak bullak etmişti ki tarifi mümkün değildi.

“İblis... Hinoğluhin!” diye haykırdım uzunca bir süredir durduğum yerden kalkarak. “Hakikat ve tabiat suretine nasıl da bürünmüş! Bu anahtar deliğini iyi ki yeni keşfettim, yoksa kendimi kaybedip yoldan çıkabilirdim! Buradan gitmeliyim. Yarından tezi yok, Brenta'ya gidiyorum. Hatta bu akşam gidiyorum.”

Hemen hizmetçilerden birini çağırdım ve yeni evimde la-zım olacak öteberiyi bir gondola koydurdum.

Geceye kadar odamda beklemek eziyet gibi geldi bana. Dışarı çıktım. Amaçsızca dolaşmaya başladım. Tam bir so-kağa giriyordum ki Portici'de birlikte gezdiğimiz Soberano ile Bernadillo'nun bir kafeye girdiğini görür gibi oldum.

“Bunlar da başka iblis!” dedim kendi kendime, “Beni ta-kip ediyorlar.”

Gondoluma bindim ve Venedik'i kanal kanal dolaştım. Döndüğümde saat on birdi. Artık Brenta'ya doğru yola çık-mak istiyordum, ama gondolcular yoruldukları için gitmek istemediğinden mecburen başka gondolcu ayarladım. Yeni gondolcular geldi; planlarımdan haberdar olan hizmetçiler de yanlarında özel eşyalarıyla gondola bindiler. Biondetta beni takip ediyordu.

Gondola tam biniyordum ki bir çığlık koptu, dönüp bak-tım. Maskeli biri Biondetta'yı bıçaklıyordu.

“Onu benden çaldın! Geber, adi rakip!”

Saldırı o kadar hızlı gerçekleşmişti ki kıyıdaki gondolcu-larımdan biri, saldırganın gözlerine meşale tutup onu etkisiz hale getirmeye çalıştıysa da olaya engel olamadı. O sırada başka bir maskeli koşarak geldi ve hışımla, bağırarak gondol-cuyu itti. Sesi Bernadillo'nun sesini andırmıştı bana.

Afallamış bir halde gondoldan fırladım. Saldırganlar or-tadan kaybolmuştu. Meşaleyi Biondetta'ya tuttum: Benzi kül gibiydi, kanlar içinde can çekişiyordu.

Tarifsiz bir haldeydim. Aklımda ne düşünce varsa hepsi silinip gitmişti. Karşımda gördüğüm harikulade bir kadındı ve budalaca bir önyargının kurbanı olmuş, benim süfli ve aşırı gururum uğruna kendini feda etmiş ve ben de onu o ana dek türlü türlü zalimliğe maruz bırakmıştım.

Hiç vakit kaybetmeden yardım çağırdım ve intikam yemi- ni ettim. Olayı duyan bir cerrah geldi. Yaralıyı odama taşı- tım; hizmette kusur olmasın diye bakımını bizzat üstlendim.

Biondetta'nın üstündekileri çıkarınca o harikulade be- dende, âdeta canını kemiren kocaman iki yara görünce açtım ağzımı yumdum gözümü.

Bilincini kaybetmiş gibi görünen Biondetta, ağzımdan çı- kanları duymamış olsa gerekti. Yine de hancı ile cerrah ve odaya çağrılmış iki doktor, yaralının yanında durmamın teh- likeli olduğuna kanaat getirip beni odadan çıkardı.

Hizmetçilerim de yanımdaydı. İçlerinden biri densizlik edip doktorların yaraları ölümcül addettiğini söyleyince acı- la haykırdım. Sonunda öfkemden bitap düşmüş ve ümitsiz bir halde uykuya daldım.

Rüyamda anneme başımdan geçenleri anlatıyordum; üs- telik olan biteni daha iyi anlatabilmek için onu Portici'deki harabelere götürüyordum.

“Oraya gitmeyelim evladım,” diyordu bana, “belli ki ba- şın dertte.”

Dar bir geçitten geçiyorduk; ben kendimden emin adımla- rla ilerliyordum ki aniden bir el beni uçuruma doğru itti; bu eli tanımıştım: Biondetta'nın eliydi. Tam aşağı düşecekken bir el beni çekip kurtardı ve kendimi birden annemin kollarının arasında buldum. O anda korkudan nefes nefese uyandım.

“Canım anneciğim!” diye haykırdım. “Rüyamda bile ya- nımdasın.”

Ah Biondetta! Beni mahvetmek istiyorsun! Bu rüya zih- nimdeki karmaşanın bir ürünüydü. Vefaya, insaniyete halel getirecek düşünceleri zihnimden atmam lazımdı.

Hizmetçilerden birini çağırıp ne var ne yok öğrenmesini istedim.

“İki cerrah geldi: Bayağı hacamat ettiler. Ateşinin yükselmesinden korkuyorlar.”

Ertesi gün pansuman bezleri kaldırıldığında yaralar halen derin olsa da artık tehlikenin geçtiğine kanaat getirildi. Ama ateşi yükseldiğinden hastayı yeniden hacamat etmek gerekiyordu.

Odaya girmek için öyle yalvarıp yakarmıştım ki artık isteğimi geri çeviremediler. Biondetta bir hezeyan içinde adımları sayıklıyordu. Ona baktım; gözüme hiç bu kadar güzel görünmemişti.

“Sırf benim duyularımı etkisi altına almak için bir araya gelmiş nice billur tanesinden oluşan fevkalade bir hayalet olarak gördüğüm şey, şu karşımdaki mi?

Onun hayatı da benimki kadar değerli, ama ona hiç kulak vermediğim için, göz göre göre tehlikelere maruz bıraktığım için hayatını kaybetmek üzere. Korkunç, iğrenç bir insanım ben.

Canımın içi, senin kıymetini bilemedim. Eğer ölürsen, ben de yaşamak istemem. Mezarının üzerinde o zalim Olympia’yı kurban ettikten sonra kendimi öldürürüm.

Eğer beni terk etmezsen kendimi sana adayacağım. Yaptığın iyiliklere minnettar olacağım. Sabrının ve meziyetlerinin değerini bileceğim. Sana öyle gönülden bağlıyım ki seni mutlu etmek için bütün iradem ve duygularım emrine amadedir.”

İyileştirmek için aranan her tür dermana rağmen âdeta yitip giden bu bedeni hayatta tutmak için başvurulmuş tabii ve ilmî çareleri tarif etmeme imkân yok.

Böylece kâh korkuya kâh ümide kapılarak yirmi bir gün geçti. Nihayet hastanın ateşi düştü ve bilinci biraz yerine geldi.

“Canım Biondetta’m,” diye seslendim ona; elimi tuttu. O andan itibaren, etrafında olup biteni fark etmeye başla-

mıştı. Yatağının başında bekliyordum. Gözlerini bana doğru çevirdi; benimse gözlerim yaşlarla dolmuştu. Bana bakışındaki zarafeti, gülümseyişindeki manayı tarif etmem mümkün değil.

“Sevgili Biondetta,” dedi, “Alvaro’nun sevgili Biondetta’sıyım ben.”

Başka şeyler de söyleyecek gibiydi. Ne ki beni yine yanından uzaklaştırdılar.

Odada kalmakta direttim. Biondetta’nın beni göremeyeceği bir köşeye sindim. Nihayet yanına yaklaşmama izin verdiler.

“Biondetta,” dedim, “size saldıranların peşindeyim.”

“Ah! Ne olur bağışlayın onları,” dedi, “zira bana mutluluk bahsettiler. Eğer ölürsem, sizin uğrunuzda ölmüş olacağım. Eğer yaşarsam da sizin aşkınızla yaşayacağım.”

Aramızda geçen ve uzun uzadıya anlatamayacağım bu şefkat dolu sahnelerden sonra nihayet doktorlar Biondetta’yı Brenta kıyısına götürebileceğimi, oranın havasının sağlığına daha iyi geleceğini söyledi. Brenta’ya yerleştik. Biondetta’nın kadın olduğu ortaya çıkar çıkmaz, ona hizmet etmesi ve yaralarının pansumanının yapılması için iki kadın tuttum. Rahat etmesi için gereken her şeyi ayarladım. Gönlünü hoş tutsun, keyfi kaçmasın diye bizzat uğraştım.

Günden güne sağlığına kavuşuyor, güzelliği iyice ortaya çıkıyordu. Nihayet uzun bir sohbetin onun sağlığını etkilemeyeceğine kanaat getirdikten sonra şöyle dedim:

“Ah Biondetta! İçimde öyle bir aşk var ki... Artık şuna kani oldum: Siz hayalet değilsiniz ve size bugüne dek kötü davranmama rağmen beni seviyorsunuz. Ama kaygılarımin yersiz olup olmadığını en iyi siz bilirsiniz. Portici’deki mahzende bana görünen o esrarengiz hayalet neydi, anlatın bana. Sizden önce görünen o gulyabani, o küçük köpek nereden çıktı, ne oldu onlara? Onlardan sonra siz niçin, nasıl ortaya çıktınız? Onlar kimdi? Siz kimsiniz? Artık tamamen

sizin için çarpacak şu kalbin sahibine bunları açıklayın, ne olursunuz.”

“Álvaro,” diye yanıt verdi Biondetta, “kötü cinler, sizin cüretiniz karşısında şaşırıp size bir oyun oynayarak haddinizi bildirmek istediler. Sizi korkutup kendilerine köle edeceklerdi. Sizi öncelikle korkutmak için tahrik edip, en güçlü, en korkunç cinle karşılaşmanızı sağladılar. Kendilerinin maiyetinde olanların yardımıyla sizi korkudan öldürecek bir hayalet çıkardılar karşınıza. Ama sizin büyük metanetiniz sayesinde kendi kazdıkları kuyuya düştüler.

Hava perileri, semenderler, cüceler ve su perileri sizin cesaretinize hayran kaldılar ve düşmanlarınız karşısında size bir zafer yaşatmaya karar verdiler.

Ben esasen bir hava perisiyim, üstelik en güçlülerinden biriyim. Önce küçük bir köpek suretinde çıktım karşınıza. Size tabi oldum, sonra hepimiz emrinize amade olduk. Ne yapmam gerektiği konusunda siz alicenaplık, kararlılık, rahatlık ve dirayet gösterdikçe, size karşı hayranlığımız ve muhabbetimiz arttı.

Size uşak olarak hizmet etmemi, şarkılar söyleyip eğlendirmemi buyurdunuz. Size öyle zevkle, öyle heyecanla hizmet ve itaat ettim ki en sonunda kendimi ömrümün sonuna kadar size adamaya karar verdim.

O halde, dedim kendi kendime, vaziyetim ve saadetim konusunda bir karar vermem gerekiyor. Hiçbir şey hissetmediğim, hiçbir zevk almadığım mecburi bir belirsizliğe mahkûm edilmiş, Kabalacıların sihirlerinin kölesi ve fantezilerinin oyuncağı olmuş, hem idrakimin hem haklarımın zorla sınırlandığı bir vaziyette, varlığımı yüce mertebelere çıkaracak yolları seçmek konusunda tereddüt yaşamaya devam mı edeceğim?

Bilge birine –işte karşımda duruyor– bağlanmam için vücuda gelmeme izin verildi. Artık bir kadından ibaret olsam da, bu gönüllü değişim yüzünden perilere özgü vasıflardan

ve arkadaşlarımla yardımından mahrum kalsam da, sevmek ve sevilmek zevkine nail olacağım. Gönlümü fethedene hizmet edeceğim. Ona ayrıcalıklarından bihaber olduğu varlığının ne kadar yüce olduğunu öğreteceğim. Kendi âlemimi terk etmemi sağlayan şeyler yardımıyla bütün âlemlerin ruhlarını tebaası kılacak. Bu dünyanın kralı olmak için yaratılmış o, ben de onun kraliçesi, sevgili kraliçesi olacağım.

Organlardan azade bir tözden beklenmeyecek kadar hızlı ortaya çıkan bu düşünceler o anda kaderimi belirledi. Özümü koruyarak, artık hayatım boyunca terk etmeyeceğim bir kadın vücuduna büründüm.

Vücuda geldiğim zaman Álvaro, artık bir kalbimin olduğunu da fark ettim. Size hayranlık duydum, sizi sevdim; ama sizin sadece aşağılamalarınıza ve nefretinize maruz kaldığımda ne yapacaktım ki! Artık ne değişebilirdim ne de tövbe edip geri dönebilirdim. Sizin cinsinizden varlıkların tabii olduğu her tür müşkül duruma maruz kaldım, ruhların gazabına uğradım, kötü cinlerin müthiş nefretini kazandım; nitekim sizin himayenizde olmadığım için şu dünyadaki en mutsuz varlık oldum: Neler diyorum ben! Eğer aşkınıza mazhar olamazsam en mutsuz varlık olmaya devam edeceğim.”

Yüzündeki, hareketlerindeki ve sesindeki müthiş zarafet bu ilginç hikâyeyi daha da ilginç kılıyordu. Duyduklarıma hiçbir anlam veremiyordum. Öte yandan, başıma gelenlerde aklın izah edebileceği bir şey var mıydı ki zaten?

“Bütün bu olup bitenler bir rüya sanki,” dedim kendi kendime; “gerçi insan ömrü rüyadan başka nedir ki! Sadece başkalarına göre daha sıradışı rüyalar görüyorum, hepsi bu.”

Kendi gözlerimle görmüştüm: Tıp ilminin ona derman bulmasını beklerken ıstıraplar çekerek, bitap düşerek ölümün eşiğine gelmişti.

Erkek toprak ile suyun karışımıydı. O halde niçin kadın da çiyden, dumandan, ışık huzmesinden, gökkuşağından geriye kalmış parçacıklardan oluşmuş olmasındı ki? Neyin mümkün olup olmadığını kim bilebilirdi?

Bu düşüncelerimin sonunda, akıl yoluyla hareket ettiğimi zannederek kendimi tutkularıma bıraktım. Biondetta'nın üzerine titredim. Canıgönülden bana teslim olması çok hoşuma gitmişti. Gösterdiği samimi tevazu içten pazarlıklılıktan ya da korkudan kaynaklanmıyordu.

Bir ay böyle tatlı tatlı geçti. Âdeta kendimden geçmiştim. Artık tamamen iyileşen Biondetta her yere yürüyüşe geliyordu benimle. Onun için özel bir elbise diktirmiştim. Üzerinde o elbise, başında tüylü kocaman bir şapkayla bütün dikkatleri üzerine çekiyordu ve her çıktığımızda, güzel havalarda Brenta'nın büyümlü sahillerinde dolaşan mutlu insanların bizi kıskanıyor olması hoşuma gidiyordu. Hatta kadınlar malum kıskançlıklarından vazgeçmiş gibiydi; karşı gelemeyecekleri bir üstünlüğe boyun eğmişler, ya da bütün bu üstünlüklerinden bihaber gibi görünen bir tavır karşısında çaresiz kalmışlardı sanki.

Herkes böylesine harikulade bir varlığın sevgilisi olduğumu bildiğinden, duyduğum aşk kadar büyük bir gurur da yaşıyordum. Hele sıradışı bir soydan geliyor olmasıyla iyice gururlanıyor ve daha da mutlu oluyordum.

En âlimane bilgilere sahip olduğundan şüphem yoktu ve haklı olarak beni de bu bilgilerden mahrum bırakmayacağını düşünüyordum. Ama bana sadece havadan sudan bahsediyordu, esas niyetini unutmuş gibiydi.

“Biondetta,” dedim bir gün bahçemde beraber yürüyüş yaparken, “bana onur veren düşkünlüğünüz bizi kader ortağı yaptığında, sıradan insanların asla erişemeyeceği bilgileri bana öğreteceğinizi vadetmişsiniz. İlgi alakanıza nail olamayacak kadar değersiz mi görünüyorum artık gözünüze; o tatlı ve ulvi aşkınız, karşısındakini yüceltmeye tenezzül etmiyor mu yoksa?”

“Ah Álvaro!” diye cevap verdi. “Altı aydır kadınım ve sanki içimdeki arzu bir gün bile sürmemiş gibi. En tatlı duygular, henüz hiçbir şey yaşamamış bir kalbi kendinden

geçiriyorsa, lütfen bağışlayın beni. Benim gibi sevmeyi öğretmek isterdim size; böylece sırf bu duygu sayesinde bile hemcinslerinizi geride bırakırdınız. Ne var ki insan kibri başka zevkler istiyor. İnsan içindeki kaygılar yüzünden, daha büyük bir mutluluk ihtimalini göremediği durumda elindeki mutluluğun kıymetini bilemiyor. Evet, size bir şeyler öğreteceğim Alvaro. Kendi çıkarımdan seve seve vazgeçtim. Kendi yüceliğime sizin yüceliğiniz yoluyla varmam gerekiyor. Ama sırf benim olacağınıza söz vermeniz yetmez, sizin de kayıtsız şartsız, ömür boyunca kendinizi adamanız lazım.”

Bahçenin köşesinde, hanımellerinin altında bir bankta oturuyorduk. Dizlerine kapandım.

“Sevgili Biondetta,” dedim, “ne olursa olsun yanınızda olacağıma yemin ederim.”

“Olmaz,” dedi, “daha beni tanıımıyorsunuz, kendinizi tanıımıyorsunuz; kendinizi tamamen adamanız gerekiyor. Ancak o zaman gönlüm rahat eder.”

Büyük bir aşkla elini öpüp vaatlerimi yineledim, o da kaygılarını tekrarladı. Hararetle konuşurken yüzlerimiz birbirine yaklaştı, dudaklarımız buluştu... O anda elbisemin ucunun çekiştirildiğini hissettim. Sanki esrarengiz bir güç beni sallıyordu.

Meğer köpeğimmiş; bana hediye edilen yavru danua. Her gün onu mendilimle oynatırdım. Önceki gün evden kaçtığı için, bir daha kaçmasın diye tasmayla bağlamıştım. Bağından kurtulmuş ve kokumu takip ederek beni bulmuştu; büyük bir heyecanla paltomu çekiştiriyor ve benimle oynamak istiyordu. Elimle onu iteledim, gitmesi için seslendim, ama nafileydi, katiyen uzaklaşmıyordu. Etrafta koşuyor, sonra havlaya havlaya yanıma geliyordu. En sonunda, inadından bıkmış bir halde, tasmaından tuttuğum gibi eve götürdüm.

Tam çardağa, Biondetta'nın yanına dönecekken bir hizmetçi arkamdan koşup yemeğin hazır olduğunu söyledi.

Sofraya oturduk. Biondetta sofrada utanıp sıkılabilirdi, neyse ki üç kişiydik, akşam genç bir asilzade misafirliğe gelmişti.

Ertesi gün, bütün gece zihnimi meşgul etmiş düşünceleri açıklamak üzere Biondetta'nın odasına gittim. Yatağındaydı, yanı başına oturdum.

“Ömrüm boyunca yapmaya tövbe ettiğim bir şey yapmak üzereydik dün. Annem bir an önce evlenmemi istiyor. Artık sizden başkasıyla olamam, ama annemin müsaadesini almadan bunca ciddi bir işe girişemem. Sizi şimdiden karım olarak gördüğüm için, sevgili Biondetta, size hürmet etmek en büyük vazifemdir.”

“O zaman benim de size hürmet etmem gerekiyor herhalde! Peki ama bu duygu aşkı öldürmez mi?” dedi Biondetta.

“Yanılıyorsunuz, aksine aşkı kamçılar.”

“Ne güzel bir kamçı ki karşıma buz gibi bir tavırla çıkmanızı sağlıyor ve beni şaşkına çeviriyor. Ah! Álvaro! Álvaro! Ne mutlu bana ki benim ne bahanem ne anam babam var. Şu sözü geçen kamçıya ihtiyaç duymadan bütün kalbimle seviyorum sizi. Annenize saygıda kusur etmeyin tabii; ama gönüllerimizin izdivacına annenizin razı gelmesi kâfi değil mi, niçin önce ondan izin almamız gereksin ki? Önyargılar sizin içinizi karartmış; aklınıza başvursanız da başvurmasanız da bu önyargılar yüzünden tutarsız ve abes davranışlarda bulunuyorsunuz. Gerçek sorumluluklarınız olsa bile, siz yerine getirilmesi imkânsız ya da faydasız sorumluluklar üstleniyorsunuz. Nitekim en çok arzuladığınız şeye sahip olmaya çalışırken, baş koyduğunuz yoldan ayrılıyorsunuz. Böylece izdivacımız, ilişkimiz başkasının rızasına bağlı hale geliyor. Ya Doña Mencia şeceremi beğenmeyip beni Maravillas ailesine layık bulmazsa ne olacak? Aşağılanmış olmayacak mıyım? Hem sizi kendi rızanızla değil de annenizin rızasıyla mı alacağım! Karşımda ilim irfan yolunda bir insan mı var, yoksa Estremadura dağlarından gelme bir çocuk mu? Ayrıca benim hassasiyetimden ziyade başkalarınınkine

önem verildiğini fark edince hassasiyet yoksunu ben mi oluyorum? Alvaro! Alvaro! İspanyollar aşklarıyla övünür; oysa aşktan ziyade kibir ve ukalalık var ortada.”

Ömrüm boyunca pek çok acayip olaya şahit oldum, ama buna hazırlıklı değildim. Anneme olan saygımı mazur göstermeye uğraştım; saygı duymak boynumun borcuydu, ayrıca ondan da önemlisi işin içinde minnettarlık ve bağlılık vardı. Ama ne desem boşunaydı...

“Ben boş yere kadın olmadım Alvaro: Ben sizin oldum, sizin de benim olmanızı istiyorum. Akabinde Doña Mencia’nın bu izdivaca razı gelmemesi için deli olması lazım: Artık bana bundan bahsetmeyin. Bana saygı duyulduğundan beri, birbirimize saygı duyduğumuzdan beri, herkese saygı duyulduğundan beri mutsuzum, hem de eskiden bana yüz verilmediği zamanlardan çok daha mutsuz.”

Sonra gözyaşlarına boğuldu.

Neyse ki gururlu biriyim de Biondetta’nın ayaklarına kapanıp bu yersiz öfkeyi gidermek, gözyaşlarını dindirmek gibi bir acizlik göstermedim. Ama gözyaşları içime oturmuştu. Odama geçtim. Keşke beni odama zincirleselerdi, ne iyi olurdu. En sonunda, giriştiğim mücadelenin akıbetinden korkarak gondoluma doğru yollandım. Yolda Biondetta’nın hizmetçilerinden biriyle karşılaştım.

“Venedik’e gidiyorum,” dedim, “Olympia’ya karşı açılan davanın görülebilmesi için orada olmam gerekiyor.”

Ardından hemen ayrıldım. İyice dert kaplamıştı içimi. Biondetta’dan, ama özellikle de kendimden dolayı canım sıkılmıştı: Görünen o ki ya âciz ya çaresiz duruma düşecektim.

Şehre vardım. Hemen bir sokağa daldım. Sersemlemiş bir halde, önüme çıkan her sokağı arşınıladım. Bu arada, büyük bir fırtınanın yaklaşmakta olduğunu fark etmemiştim. Kendime acilen sığınacak bir yer bulmalıydım.

Temmuz ayının ortalarıydı. Çok geçmeden doluyla karışık bir sağanağa yakalandım.

İleride açık bir kapı gördüm: Fransisken manastırına ait kilisenin kapısıydı bu. İçeri girdim.

O anda dank etti: Venedik vilayetinde kaldığımdan beri hiç kiliseye gitmemiştim; demek ki böyle bir olayın vesile olması gerekiyormuş. Ardından tamamen ihmal ettiğim vazifelerim aklıma geldi.

Bu düşünceleri kafamdan atmak için tablolara baktım ve kilisenin içindeki heykelleri inceledim: Meraklı gözlerle nef ve sunak kısmını dolaştım.

Nihayet kuytadaki bir şapelin önüne geldim. Gün ışığını almadığından lambayla aydınlatılmıştı. O anda şapelin ucunda ilginç bir şey, bir heykel gözüme çarptı.

İki melek bir kadını siyah mermerden bir mezara defnediyorlardı. Başka iki melek de mezarın yanı başında gözyaşı döküyordu.

Bütün heykeller beyaz mermerdendi. Bu heykellerin, aydınlık ve gölge farkıyla iyice belirginleşen doğal parlaklığı, lambanın zayıf ışığını güçlü bir şekilde yansıtıyordu ve bu da heykeller sanki şapelin dibinden kendileri ışık yayıyormuş gibi bir görüntü oluşturunuyordu.

Yaklaşıp heykellere iyice baktım. Oranlarındaki güzellik, ifadelerindeki bütünlük ve icralarındaki incelik dikkatimi çekmişti.

Ana heykelin başına pürdikkat baktım. Bir de ne göreyim! Sanki annem vardı karşımda. Nahif bir ıstırap, ulvi bir saygı kapladı içimi. “Ah canım annem! Şu taştan heykel, size gösterdiğim sevginin azlığının ve mahvolan hayatımın sizi mezara götüreceğini mi anlatmak istiyor, sizin aziz suretinize bunun için mi büründü? Ah annelerin en güzeli! Ne kadar yoldan çıkmış olursa olsun, oğlunuz Álvaro size karşı mesuliyetini kalbinde taşıyor. Şu cansız heykeller şahidim olsun ki size olan itaatimde kusur edeceğime bin kez ölürüm daha iyi. Ne yazık ki çok zalim bir aşka tutuldum; artık ipleri elim almam mümkün değil. Gözlerim sizi gördü, kalbim de

görsün! Bu zalim aşktan kurtulmam lazım, hayatımı mahvetmeden bu işi nasıl becereceğimi gösterin bana ne olur.”

Bu arzumu büyük bir şevkle dile getirirken secdeye vardım ve âdeta bir cevap geleceğinden emin bir halde öylece bekledim. O denli coşkuya kapılmıştım.

O an aklıma gelmemiş olsa da sonradan şunu düşündüm: Doğru yolu bulmak için ulvi bir yardıma başvurduğumuz her seferde, eğer büyük bir şevkle niyaz etmişsek, niyazımız karşılık bulmamış olsa bile, niyaz ederken iç dünyamıza dalarak kendi sağduyumuzun bütün kaynaklarını kullanmış oluyoruz en azından. Ben de kendi sağduyuma kulak vermiş ve şu nasihati almıştım:

“Yapman gereken tek şey, yerine getirilecek bir görev bulup aşkınla arana bayağı mesafe koymak; ondan sonrası hallolacaktır.”

“Haydi o zaman,” dedim heyecanla doğrularak, “gönlümü anneme açayım, yine onun şefkatine sığınayım.”

Her zaman gittiğim hana döndüm. Bir araba ayarladım ve yanıma kimseyi almadan, Fransa üzerinden İspanya’ya gitmek üzere Torino yolunu tuttum. Ama yola çıkmadan önce, üç yüz dükalılık bir banka çeki ve aşağıdaki mektubu postaladım:

CANIM BIONDETTA’MA,

Yanınızdan ayrılıyorum canım Biondetta’m. Hemen geri dönme ümidini yüreğimde taşımasaydım, hayatımın sonu demek olurdu bu. Annemi görmeye gidiyorum; sizin coşkulu fikirlerinizin şevkiyle, annemin rızasını alacak, sonra da gelip sizinle izdivacımın mutluluğunu yaşayacağım. Kendimi aşkınıza vakfetmeden önce bütün sorumluluklarımı yerine getirmiş olmanın rahatlığıyla ömrümün geri kalanını size feda edeceğim! O zaman bir İspanyol nasıl olurmuş gö-

receksiniz, sevgili Biondetta; yaptıklarına bakıp anlayacaksınız ki o, haysiyetinin gerektirdiği sorumlulukları yerine getirmeyi bildiği gibi, başkalarını memnun etmeyi de bilir. Onun önyargılarının güzel şeylere vesile olduğunu görünce, onu sorumluluklarına bağlayan şeyi artık kibir addetmeyeceksiniz. Sizin aşkınızdan en ufak bir şüphem yok: Bana kayıtsız şartsız bir aşkla teslim oldunuz. Ama bizim ortak saadetimizden başka bir amacı olmayan şu sorumlulukları da lütfedip hoş görürseniz aşkınızdan daha da emin olacağım. Evin idaresi için gerekli bir miktar para gönderiyorum. Ayrıca İspanya'dan size en layık olacağımı düşündüğüm bir şey gelecek size; sonra da büyük bir aşkla, ilelebet köleniz olmak üzere ben geleceğim.

Estremadura'ya doğru gidiyordum. Yılın en güzel mevsimindeydik. Etrafımdaki her şey bir an önce memleketime varmam için daha da sabırsızlandırıyordu beni. Torino'nun çan kuleleri artık görünüyordu. O sırada külüstür bir posta arabası yanımdan geçip ileride durdu. Arabanın içinde bir kadın gözüme ilişti; el kol işaretleri yapıyor, arabadan çıkmaya çalışıyordu.

Benim arabacı gayriihtiyari durdu. Aşağı inmemle Biondetta'yı kollarımda bulmam bir oldu. Kendinden geçmiş bir halde kollarımda yatıyordu; ağzından bir tek şu sözler döküldü: "Beni terk ettiniz Alvaro!"

Onu arabamın koltuğuna oturttum. Rahatça oturabileceği tek yer orasıydı; neyse ki koltuk iki kişilikti. Rahat nefes alması için elimden geleni yaptım, elbiselerinin düğmelerini açtım. Kollarımda Biondetta ile yolun kalan kısmını gitmem görülmeye değerdi doğrusu.

Karşımıza çıkan temiz görünümlü ilk handa durduk. Biondetta'yı en rahat odaya götürttüm. Yatağa yatırtıp yanı başına oturdum. Baygınlığa derman olacak doğal sular ve iksirler getirttim. Nihayet gözlerini açtı.

“Gene ölümden döndüm,” dedi, “birileri memnun olmuştur herhalde.”

“Aşk olsun!” dedim. “Muhakkak yapmayı istediğim şeyleri, kaprisiniz yüzünden inkâr ediyorsunuz. Eğer size karşı gelmeyecek olursam, sorumluluklarımı yerine getirmemiş olurum, o zaman da vicdan azabı çekerim, tatsızlıklar çıkar ki bu da ilişkimizin huzurunu bozar. O nedenle gidip annemin rızasını almaya karar verdim.”

“Ne kadar gaddarsınız! Niçin niyetinizi bana açıkça söylemediniz? Hem, size itaat etmeye gelmedim mi ben? Ben de size eşlik ederdim. Ama beni korumasız savunmasız bir başıma bırakıp gitmek de ne oluyor, hem de sizin uğrunuzda edindiğim düşmanların gazabını üzerime çekmiş, sizin hatalarınız yüzünden en aşağılık saldırılara hedef olmuşken...”

“Açık konuşun Biondetta: Yoksa birileri cüret edip de size?..”

“Her tür destekten ve rızadan yoksun benim gibi bir kadına karşı kaybedecekleri ne var ki! Utanmaz Bernadillo bizi Venedik’e kadar takip etmiş: Siz ortadan kaybolunca artık sizden korkmasına mahal kalmadı; sizin sevgiliniz olduğumdan bana karşı âcizdi, ama hizmetimde olan insanların aklını bulandırmayı başardı. Brenta’daki evinizi kendi uydurduğu hayaletlerle doldurdu. Hizmetçilerim benden korkup kaçtı. Ortalıkta dolanan söylentiye ve yazılıp çizilenlere bakılırsa, bir gulyabani Napoli kralının muhafız alayından bir yüzbaşıyı alıkoymuş, sonra da Venedik’e getirmiş. Güya o gulyabani benmişim, zaten olup bitenler de bunu kanıtlıyormuş. Herkes benden korkup uzaklaştı. Yardım edecek, kucak açacak birilerini aradım ama nafile. En sonunda, insaniyetin yapamadığını para yaptı; külüstür bir at arabasını fahiş fiyata sattılar bana. Ardından arabacı ve rehber ayarladım; sonra peşinize düştüm...”

Biondetta’nın yaşadığı utanç verici olayları duyunca biraz yumuşamıştım.

“Böyle olayların olacağını inanın bilemezdim,” dedim. “Brenta sahilindeki herkesin hayranlığını, saygısını kazandığınıza bizzat şahidim. Size bunca yaraşan vasıfların, ben gince hakir görüleceğini nereden bilebilirdim? Ah Biondetta ah! Aslında basiretli birisinizdir; ama benim onca mantıklı fikirlerime karşı gelince, sert kararlar almak zorunda kalacağımı hiç mi düşünmediniz? Niçin...”

“Karşı gelmemek her zaman elimizde olan bir şey mi? Kadın olmayı kendim tercih ettim Álvaro, ama nihayetinde kadını ben, yani her türlü etkiye açığım, taştan yapılmam değilim ki. Âlemlerin içinden en temel maddeyi seçtim, vücudum bu maddeden müteşekkil: Çok hassas bir madde bu; eğer öyle olmasaydı ben de hassas olmazdım, o zaman da size karşı bir şey hissetmez, çok sıkıcı gelirdim size. Cinsiyetimin zarafetlerini kendimde toplamaya çalışırken, kusurlarını da almak gibi bir tehlikeye kendimi attığım için lütfen bağışlayın beni. Ama olan oldu ve şu mevcut halimde duygularım emsalsiz derecede canlı: Hayalgücüm bir volkan gibi. Kısacası, duygularım öyle şiddetli ki sizi korkutabilirdi, ama siz en şiddetli duygumun nesnesisiniz; hem, neyse ki bu doğal saiklerin kanunlarını ve etkilerini Salamancalılardan çok daha iyi biliyoruz. Orada bu saiklere korkunç isimler takıyor, onları ortadan kaldırmaktan söz ediyorlar. Ruh ile beden etkileşmesini sağlayan, birliklerinin mecburi idamesine katkıda bulunan yegâne kaynağı kurutmak, ulvi bir ateşi söndürmek nasıl bir budalalıktır, sevgili Álvaro! Onların hareketini düzenlemek gerekir, ama bazen de onlara boyun eğmek gerekir. Eğer onlara karşı gelirsek, elimizden kaçıp giderler, o zaman da akıl onlara nasıl hükmedeceğini bilemez. Bu tür anlarda beni idare edin, Álvaro. Henüz altı aydır bu dünyadayım ve yaşadıklarımın heyecanı âdeta başımı döndürüyor hâlâ. Beni reddetmeniz ya da ters bir söz söylemeniz, aşka halel getirir, kibir doğurur, üzüntüye, güvensizliğe ve korkuya neden olur: Neler diyorum ben! Şimdiden

görüyorum ki zavallı aklım karışmış ve canım Álvaro'm da benim kadar mutsuz.”

“Ah Biondetta!” dedim. “İnsan sizin yanınızda şaşkınlığa kapılmadan duramıyor. Tabiatınıza dair itirafınızda bile görüyorum doğa kanunlarını. Karşılıklı aşkımızda bunların çaresini bulacağız. Ayrıca bize kucak açacak olan değerli annemin nasihatlerinden de bunu beklemiyor muyuz? Eminim, bizi el üstünde tutacak ve böylece mutlu mesut yaşayacağız...”

“Nasıl isterseniz öyle olsun, Álvaro. Kendi cinsimi iyi tanıyorum, o yüzden bu konuda sizin kadar iyimser değilim. Ama hatırlınız için ses çıkarmıyor ve sizinle geliyorum.”

Aklımı, gönlümü çelen kadının yârenliğini ve rızasını kazanmış bir halde mutlu mesut İspanya yoluna koyuldum. Fransa'ya varmak için bir an önce Alpler'i aşmalıydım. Ama görünen o ki yalnızlığım sona erdiğinden beri gökyüzü işime taş koymaya başlamıştı: Korkunç fırtınalar ilerleyişimizi engelliyor, yolları mahvediyor ve geçitleri geçilmez hale getiriyordu. Atların takati kalmamıştı; güya gıcır gıcır olan at arabam her durakta sorun çıkarıyor, ya dingilini ya koşum takımını ya da tekerleklerini elden geçirmek gerekiyordu. Nihayet, sonu gelmeyecekmiş gibi görünen yollardan sonra, Tende Geçidi'ne vardım.

Yolculuğu çok tatsız hale getiren onca badire içinde Biondetta'nın halini tavrını takdir etmiştim. Evvelce tanık olduğum hassas, mahzun ve çileden çıkmış kadın yoktu artık karşımda; âdeta sevince gark olarak içimdeki sıkıntıyı hafifletmeye çalışıyor ve bütün bu badirelerin kendisini yıldırmadığına ikna ediyordu beni.

Bu yârenliğe, karşı gelemeyeceğim baştan çıkarıcı sevip okşamalar eşlik ediyordu. Kendimi bırakmış, ama ihtiyatı elden bırakmamıştım: Tetikteki gururum şiddetli arzularımı âdeta frenliyordu. Biondetta zihnimdeki kargaşayı pekâlâ gözlerimden okuyor ve daha da artırmaya uğraşıyordu. İtiraf etmeliyim ki bayağı bir tehlikedeydim. Tekerleklerden

biri sorun çıkarmasaydı gururum ne hallere düşerdi, hiç bilmiyordum. Bu durum, gelecek için daha da ihtiyatlı davranmama sebep oldu.

Büyük badirelerden sonra Lyon'a vardık. Biondetta rahat etsin diye birkaç gün orada kalmaya karar verdim. O arada, Biondetta Fransızların hal ve tavırlarındaki rahatlığa ve cana yakınlığa dikkatimi çekti.

“Sizi Paris’te, saray makamında görmek isterdim. Her şey elinizin altında olur; orada istediğiniz şahsiyete bürünebilirsiniz; emin olun, size büyük bir paye verilmesini sağlayabilirim. Fransızlar çok kibar ve nazik insanlardır: Eğer böbürlenmemi mazur görürseniz, aralarındaki en seçkinler beni el üstünde tutacaktır; ben de hepsini canım Álvaro’m için elimden tersiyle iterim. İspanyol kibrine layık güzel bir zafer!”

Bu öneriyi nükte olarak kabul etmiştim.

“Yok yok, gayet ciddiym,” dedi Biondetta.

“O halde bir an önce Estremadura’ya gidelim,” dedim. “Ardından Fransız sarayını Don Álvaro Maravillas’ın karısı sıfatıyla teşrif edersiniz; zira orada maceraperest biri olarak görünmek istemezsiniz sanırım.”

“Estremadura yolundayım zaten,” dedi. “Gerçi bunu, mutluluğa kavuşmamın nihai şartı olarak görmüyorum. Onunla hiç karşılaşmamak için elimden bir şey gelir miydi?”

Sesindeki, yüzündeki hoşnutsuzluğu fark ediyordum. Ama benim niyetim belliydi ve kısa süre sonra İspanya topraklarına girmiştim. Beklenmedik engeller, bataklıklar, yoldaki feci çukurlar, sarhoş arabacılar ve inatçı katırlar Piémont ve Savoy’da olduğundan çok daha fazla canımı sıkıyordu.

İspanya’daki hanlar kötü nam salmıştır; pek de haksız sayılmazdı bu. Gelgelelim gündüz atlattığımız badireler yüzünden geceyi metruk bir ahırda ya da köyün birinde geçirmek zorunda kalmadığımız için minnettardım.

“Şu başımıza gelen şeylere bakın, nereye gidiyoruz biz! Çok uzakta mıyız hâlâ?”

“Estremadura’dayız,” dedim. “Maravillas şatosuna en fazla on fersah kaldı...”

“Oraya varamayacağımız kesin. Gökyüzü gitmemize engel olacak. Tepede toplanan şu bulutlara baksanıza.”

Gökyüzüne baktım. Ömrümde böyle tehditkâr bir gökyüzü görmemiştim. Bulunduğumuz barınağın bizi fırtınadan koruyabileceğini belirttim Biondetta’ya.

“Peki yıldırımın da korur mu?” diye sordu.

“Sizin gibi havada yaşamaya alışkın birine yıldırım ne yapabilir ki; kaç kez oluşumunu görmüşsünüzdür, fiziksel yasasını da biliyorsunuzdur herhalde...”

“Keşke hakkında daha az şey bilseydim, o zaman korkmazdım. Size olan aşkım uğruna fiziksel yasalara tabi oldum ve onlardan korkuyorum, çünkü öldürüyorlar.”

Ambarın iki ucundaki iki saman yığınının üzerindeydik. Derken fırtına korkunç bir gürültüyle yaklaştı. Gökyüzü, birbirine ters esen sayısız rüzgârla dolu bir cehenneme dönmüştü sanki. Gök gürlemeleri civar dağlardaki mağaralarda yankılanıyor ve hemen yanıımızdaymış gibi korkunç bir sesle kükrüyordu. Birbirlerini takip etmiyor da birbirlerine çarpıyor gibiydiler. Rüzgâr, dolu ve yağmur âdeta birbiriyle kavga ediyor ve duyularımızın maruz kaldığı bu ürkütücü sahneyi daha da korkunç hale getiriyordu. Derken sığındığımız yeri yakıp kül edecekmişçesine bir şimşek çaktı. Ardından da korkunç bir gök gürlemesi duyuldu. Biondetta gözleri kapalı, elleri kulaklarında, kendini kollarıma attı.

“Ah! Álvaro! Kendimi kaybettim artık...”

Onu sakinleştirmeye çalıştım. “Elinizi kalbime koyun,” dedi. Elimi alıp göğsüne koydu. Her ne kadar elimi kalp atışının en iyi duyulacağı yere koymamış olsa da, kalbinin müt-hiş hızlı çarptığını hissedebiliyordum. Her şimşek çakışında bana iyice sokuluyor, pusuyordu. Derken öncekilerden çok daha korkunç bir gök gürlemesi duyuldu. Biondetta öyle bir pustu ki kazara yıldırım düşecek olsa önce beni vurmadan ona ulaşması mümkün değildi.

Biondetta'nın korkusu bana tuhaf gelmişti. Kendim için endişelenmeye başlamıştım, ama fırtınadan dolayı değil, Biondetta'nın direncimi kırmak için kafasında kurduğu komplolardan dolayı endişeleniyordum. Tarifsiz bir heyecan içinde olsam da ayağa kalkıp şöyle dedim: "Biondetta, ne yaptığınızın farkında değilsiniz. Şu korkunuzu yenin artık. Bu gürültü patırtı ne bana ne size zarar verebilir."

Serinkanlılığını onu şaşırtmış olsa gerekti. Ama sanki başı büyük dertteymiş gibi davranmayı sürdürerek düşüncelerini benden saklıyordu. Neyse ki fırtına artık etkisini kaybetmeye başlamıştı. Gökyüzündeki bulutlar dağılıyordu. Çok geçmeden ay görüldü. Belli ki havadan yana korkacak bir şey kalmamıştı artık.

Biondetta pustuğu yerde duruyordu hâlâ. Sessizce yanına oturdum. Uyuyor gibiydi. O anda, bu maceranın başından beri olmadığım kadar üzgün bir şekilde, aşkımın olumsuz olacağı kesin sonuçlarını düşünerek hayıflandım. Düşüncelerimi ancak genel hatlarıyla ortaya koyabilirim. Sevgilim büyüleyici bir kadındı, ama muhakkak karım olmasını istiyordum.

Ben bu düşüncelere dalmışken bir baktım ki sabah olmuş. Yola devam edip edemeyeceğimi görmek için kalkıp dışarı baktım. O an için mümkün görünmüyordu. Arabamı süren arabacılar katırların iş göremeyeceğini söyledi. Canım iyice sıkılmışken Biondetta yanıma geldi.

Tam sabrım iyice tükenmişti ki ambarın kapısının önünde bir adam belirdi. Pek tekin birine benzemiyordu, ama kılgı kıyafeti yerindeydi. Önünde iki güzel katır duruyordu. Beni evime götürmesini teklif ettim. Yolu biliyordu. Fiyatta da anlaşmıştık.

Arabama bindiğim sırada köylü bir kadın ilişti gözüme. Arkasında bir hizmetçiyle yolda yürüyordu. Kadını bir yerden gözüm ısıırıyordu sanki. Yaklaşınca tanımıştım: Bizim köyden çiftçi Berthe'ydi bu, sütannemin kardeşi. Seslendim, durup bana doğru baktı, canı sıkılmış gibiydi. "Aa, burada

ne arıyorsunuz Senyör Don Álvaro?” dedi. “Perişan ettiğiniz, her gün size lanetler okunan bir yere niye geldiniz?”

“Ben ne yapmışım ki sevgili Berthe!”

“Ah ah! Senyör Álvaro, hepimizin sevip saydığı değerli annenizi perişan ettiğiniz için yüreğiniz hiç mi sızlamaz? Anneniz öldü...”

“Öldü mü!” diye haykırdım.

“Evet, hem de sizin üzüntünüzden öldü. Sizinle konuştuğum şu an, anneniz hayatta değildir artık. Napoli’den, Venedik’ten mektuplar ulaştı. Okuduğu şeyler karşısında mahvoldu. Saygıdeğer ağabeyiniz çok öfkeli: Sizi her yerde fellik fellik aratıyor, kendi eliyle ihbar edip adalete teslim edecekmiş...”

“O zaman Madam Berthe, Maravillas’a benden önce gidecek olursanız, yakında beni göreceğini söyleyin ağabeyime.”

Hemen atlar arabaya koşuldu. Kafam allak bullaktı, ama sanki hiçbir şey yokmuş gibi Biondetta’ya elimi uzatıp arabaya bindirdim. Korkmuş gibiydi: “Olamaz! Ağabeyinize mi gideceğiz? Biz gidince, zaten perişan haldeki o insanlar iyice çileden çıkacak...”

“Ağabeyimden korkmuyorum. Eğer hiç kabahatimin olmadığı bir durumda beni suçluyorsa, ona gerçekleri anlatmam icap eder. Yok eğer suçum varsa, o zaman da kendimi affettirmem gerekir. Ayrıca bütün bunlar elimde olmadan vuku bulduğu için, ağabeyimin merhametine sığınmakta hiçbir beis görmüyorum. Kabahatli davranıp annemi mezarı gönderdiysem, skandalı önlemem gerekir; annemin kaybına ne kadar ağladığımı, ne pişmanlıklar ne ıstıraplar yaşadığımı herkes görsün ki bütün İspanya nezdinde alnımdaki bu kara leke silinsin.”

“Ah! Don Álvaro, kendinizi de beni de mahvedeceksiniz: Dört bir yandan gelen o mektuplar, kısa zamanda yayılan bütün o söylentiler Venedik’te başıma gelen feci olayların so-

nucu. Ne menem biri olduğunu bilmiyorsunuz, o hain Bernadillo ağabeyinizin gözünü boyuyor; onun aklını çelip...”

“Bernadillo gibi alçaklardan niçin korkayım ki! Kendimin en büyük düşmanı benim. Ağabeyim akıllı, onurlu ve nihayetinde asil bir insan olarak, kendisine yakışmayacak şekilde davranmaz, körlemesine intikam peşine düşüp hak yemez.”⁴ Bu hararetli konuşmanın ardından sessizlik oldu. İkiisi için de can sıkıcı bir durum olabilirdi bu. Fakat kısa bir süre sonra Biondetta yavaş yavaş uykuya daldı. Onu seyretmemek mümkün müydü? Ona bakıp da heyecanlanmamak mümkün müydü? Gençliğin ateşiyle, cevheriyle parlayan o yüz, uykunun verdiği canlı ve latif tazelik sayesinde tam bir ahenge kavuşuyordu. Aklım başımdan gitmişti yine: Yüzüne bakınca içimde kuşku, endişe kalmamıştı; tek bir ciddi endişe hariç: Meftun olduğum kadının başı, araba sarsıldıkça sallanıyor ve kenara köşeye sertçe sürtünerek zedeleniyordu. Artık tek derdim Biondetta’nın başını tutup sallanmasını önlemektir. Ama o sırada araba öyle bir sarsıldı ki artık tutamadım. Biondetta çılgık çılgıca uyandı. Tepe-taklak olmuştuk. Arabanın dingili kırılmıştı. Neyse ki katırlar durdu. Doğrulup büyük bir panik içinde Biondetta’ya uzandım. Sadece dirseğinde hafif bir sıyrık vardı. Hemen arabadan çıktık. Kırkların tam ortasında, kızgın öğle güneşinin altındaydık. Annemin şatosuna beş fersah kalmıştı, ama bizi oraya götürecek hiçbir araç yoktu ortada, zira etrafta hiçbir yerleşim görünmüyordu.

Gelgelelim, dikkatli bakınca, bir fersah kadar uzakta, uzun uzun ağaçların arasındaki bir çalılığın arkasından duman yükseldiğini fark ettim. Bunun üzerine, arabamı arabacıya emanet ederek, biraz da olsa emniyetli görünen taraftan Biondetta ile beraber yürümeye başladık.

İlerledikçe umudumuz giderek artıyordu. Önümüzdeki koru ikiye ayrılıyor gibiydi. Bir süre sonra geniş bir yola çık-

tık; yolun sonunda mütevazı birkaç yapı görünüyordu. En sonda da büyükçe bir çiftlik vardı.

Aslında dünyadan yalıtılmış gibi duran bu yerleşimde her şey hareket ediyordu sanki. Bizim geldiğimiz fark edilince, bir adam çıkagelip önümüzde durdu.

Gayet kibarca karşıladı bizi. Görünüşü itibarıyla mazbut bir insandı. Üzerinde yaldızlı şeritler bulunan, hareli siyah satenden bir kıyafet giymişti. Yirmi beş otuz yaşlarındaydı. Köylülere özgü bir teni vardı. Kararmış teninin altından zindelik okunuyordu.

Bizi oraya sürükleyen hadiseleri anlattım. “Senyör,” dedi, “başımızın üstünde her zaman yeriniz var, buradaki insanlardan size hiçbir zarar gelmez. Şurada bir demir ocağım var, arabanızın dingilini tamir ederim. Ancak, efendimiz Dük Medina-Sidonia’nın bütün altınlarını da verseniz, bugün ne beni ne bizimkileri çalıştırabilirsiniz. Karım ve ben kiliseden geliyoruz: Bugün bizim en mutlu günümüz. Lütfen içeri buyurun. Gelini, ailemi, arkadaşlarımı ve ağırlamak zorunda olduğum misafirleri görünce, bugün çalışmamın mümkün olmadığını görüp bana hak vereceksiniz. Ayrıca, monarşinin ta başından beri ekmeğini taştan çıkaran insanların sofrasına hanımefendiyle beraber lütfedip otursanız, mutluluğumuzu siz de paylaşmış olursunuz. Yarın da arabanın icabına bakarız.” Bu arada arabamı getirmeleri için birilerini görevlendirmişti.

Dük’ün çiftçisi ev sahibi Marcos ile beraber, düğün sofrasının kurulduğu salona geçtik. Ana binaya hemen bitişik olan salon bölümü avlunun sonunda boydan boya uzanıyordu. Çiçeklerle bezenmiş, sıra kemerlerden oluşan kameriye biçimindeki salondan bakınca önce iki küçük koru görünüyor, ardından da geniş yolun oluşturduğu boşluğun gerisinde letafetle uzanan kırlarla sahne tamamlanıyordu.

Sofra hazırlanmıştı. Gelin Luisa, Marcos ile benim aramdaydı. Biondetta, Marcos’un yanında oturuyordu. Babalar

ve anneler karşılıklı oturuyordu. Ailenin gençleri ise sofranın iki ucundaydı.

Gelin koca koca siyah gözlerini yere çevirdi; aslında yere bakmak için yaratılmamıştı o gözler. Ne kadar önemsiz de olsa söylenen her sözde gelin gülümsüyor ve kızarıyordu.

Yemek başlarken sofraya ciddi bir hava hâkimdi. Millî bir özellikti bu. Ancak sofranın çeşitli yerlerine konmuş şarap tulumları boşaldıkça insanlar rahatladı, yüzlerdeki ciddiyet azalmaya başladı. O sırada yörenin saz şairleri gelip masanın etrafında dizilince sofrada bir canlanma oldu. Bu kör şairler ellerindeki sazlar eşliğinde şu dizeleri söylüyordu:

*Marcos, Luisa'ya demiş ki:
İster misin kalbimi ve sadakatimi?
O da cevap vermiş: Düş peşime,
Konuşuruz kilisede.
Dillerle gözlerle,
Yemin etmiş ikisi de
Saf ve ateşli bir aşk ile.
Eğer görmek isterseniz
Siz de mutlu çiftleri,
Bekleriz Estremadura'ya hepinizi.*

*Luisa zeki mi zeki, hem de pek güzel;
Marcos onu kıskanır, içi içini yer;
Yaklaştırmaz yanına kimseyi
Gururla o benim yârim der;
Cümle âlem hemfikir,
Pek yakıştırmışlar ikisini,
Böyle saf aşk görmemiş hiçbiri.
Eğer görmek isterseniz
Siz de mutlu çiftleri,
Bekleriz Estremadura'ya hepinizi.*

*Tatlı bir sevgiyle,
Nasıl da birleşmiş kalpleri!
Aynı ağılda toplanmış
İkisinin sürüleri;
Dertleri ve zevkleri,
Gaileleri ve istekleri
Hemhal olmuş her biri.
Eğer görmek isterseniz
Siz de mutlu çiftleri,
Bekleriz Estremadura'ya hepinizi.*

Bizler konu aldığı kişiler kadar yalın olan bu dizeleri dinlerken çiftlikteki bütün hizmetçiler, artık hizmet etmelerine gerek kalmadığından, yemekten arta kalanları yemek için sevinç içinde toplaşmıştı. Hizmetçiler düğün yemeğini şenlendirmesi için çağırılmış kadınlı erkekli çingenelerle beraber, yolun kenarındaki ağaçların altında cümbür cemaat toplanıp önümüzdeki sahneyi iyice renklendirmişti.

Biondetta sürekli bakışlarımı takip ediyor ve kendisinin hoşlanıp meşgul olduğu şeylere hakmaya zorluyordu beni. Bu ortamın kendisine verdiği keyfe ortak olmadığım için bana sitem ediyordu sanki.

Ailenin gençleri sofrada oturmaktan artık sıkılmış, sabırsızlıkla dans etmeyi bekliyordu. Ailenin büyükleri hoşgörü gösterdiler. Sofra toplandı; yemek masasını oluşturan ahşap panolar, masa ayağı görevi gören variller kameriyenin sonuna kondu. Artık sahnede müzisyenler için kullanılacaklardı. Sevilla dansı oynanıyordu. Genç çingeneler kastanyetleri ve tefleriyle dans ediyordu. Düğün eğlencesi onların eğlencesiyle karışmış, ona öykünmeye başlamıştı. Artık herkes dans ediyordu.

Biondetta eğlenceyi âdeta gözleriyle yalayıp yutuyordu. Yerinden kalkmadan, gördüğü bütün hareketleri yapmaya çalışıyordu.

“Dans etmeyi,” dedi, “deli gibi severdim herhalde.” Derken dansa kalktı, beni de kaldırmak istedi.

İlkin biraz utandı, sakarca dans etmeye çalıştı. Ama çok geçmeden kendini toparladı ve zarafetin yanına kuvveti, hafifliği ve hassasiyeti kattı. Terlemişti: Mendile ihtiyacı vardı; kendi mendiliyle, benim mendilimle, eline hangi mendil gelirse onunla kurulanıyordu. Dans etmeye sadece terini silmek için ara veriyordu.

Hiçbir zaman dans etmeyi sevmedim. Böylesine beyhude bir eğlenceye kendimi kaptıracak kadar yüreğim geniş olmadı hiç. O yüzden ortalıktan sıvışıp kameriyenin bir köşesinde rahatça oturarak hülyalara dalabileceğim bir yer bakındım.

O sırada car car konuşan birilerini duydum. Konuşmalar dikkatimi çekmişti. Arkamda iki kişi yüksek sesle konuşuyordu: “Evet, evet,” dedi biri, “yeryüzünün evladı o; evine girecek. Hem biliyor musun Zoradille, 3 Mayıs’ta doğmuş, sabah saat 3’te...”

“Ciddi misin Lelagise,” dedi diğeri, “Satürn’ün çocuklarına yazık! Onun Jüpiter’i yükselişte, Mars ve Merkür de Venüs ile üçgen açıda. Vay be yiğit delikanlı, aslında ne kismetliymiş! Ne güzel günler görebilirdi! Ne servetler edinebilirdi! Ama...”

Doğum saatimi işitmiştim, üstelik en ince ayrıntısına kadar belirtilmişti. Arkamı dönüp gevezelere dikkatlice baktım.

İki ihtiyar çingene kadın yere çömelmiş oturuyordu. Koyu zeytin yeşili ten, ılık ılık çukur gözler, büzülmüş bir ağız, yüzün yukarisından başlayıp âdeta çeneye degecekmiş gibi duran kemerli ince bir burun. Mavi beyaz çizgili bir peştamalı, yarı kel başlarına iki kez dolamışlardı. Peştamal omuzlarına, sırtlarına kadar sarkıyor, vücutlarını yarı bellerine kadar örtüyordu. Kısacası, garabet bir görünüşleri vardı.

Yanlarına yaklaştım.

“Benim hakkımda konuşuyorsunuz herhalde hanımlar,” dedim halen bana dikkatlice baktıklarını ve el kol hareketleri yaptıklarını görünce.

“Bizi dinliyorsunuz galiba sayın senyör?”

“Evet... Doğum vaktimi bu kadar ayrıntısıyla kimden öğrendiniz?”

“Size söyleyecek başka şeylerimiz de olabilir, yiğit delikanlı; ama önce bir el falına bakalım hele.”

“Hay hay,” diyerek hemen bir sikke çıkarıp verdim.

“Görüyor musun Zoradille,” dedi yaşça büyük olanı, “ne kadar asil; kısmeti ne kadar parlak. O zaman haydi al sazını, eşlik et bana.”

Ardından şarkı söylemeye başladı:

*Ispanya can vermiş size,
Parthenope beslemiş sizi:
Yeryüzü sizi seçmiş efendisi
İsteyin yeter ki
Şu semanın olursunuz gözdesi.
Kısmetinizde mutluluk var
Ama kaçıp gidebilir elinizden.
Aklınız varsa sıkı sıkı tutun ki
Kaçıp gitmesin elinizden.
Şu latif varlık kimdir nedir,
Teslim eden size kendini?
Yoksa o?..*

İhtiyarlar kendilerini iyice kaptırmıştı. Pürdikkat dinliyordum. Biondetta dans etmeyi bırakmıştı. Telaşla gelip kolumu çekiştirmeye başladı: “Niçin yanımdan gittiniz Alvaro? Burada ne yapıyorsunuz böyle?”

“Dinliyorum,” dedim.

“Ne! Bu ihtiyar gudubetleri mi dinliyorsunuz?” dedi kolumu çekiştirerek.

“Aslında sevgili Biondetta, bu garabetler hayli müstesna; hiç tahmin edemeyeceğin kadar bilgililer; bana dediler ki...”

“Ona ne şüphe,” dedi müstehzi bir edayla, “onlar işini yapıyor, size talihinizden, kısmetinizden bahsediyorlar, siz de bunlara inanıyorsunuz, öyle mi?.. Zeki olmasına zekisiniz, ama çocuk kadar da safsınız. Benimle ilgilenmenize bu yaratıklar mı engel oluyor yani?..”

“Tam aksine Biondetta’cığım, sizden bahsediyorlardı.”

“Benden mi!” diye araya girdi endişeli bir tonda. “Ne biliyorlar ki benim hakkımda? Ne söyleyebilirler ki? Saçmalıyorsunuz. Bu gafı affetmem için bütün gece benimle dans edeceksiniz.”

Biondetta’nın peşinden yine düğün alayına katıldım. Ama ne etrafımda olup biteni ne de kendi halimi umursuyordum. Aklımdan geçen tek şey bir an önce, bana talihimi anlatacak ihtiyarların yanına gitmekti. Nihayet bir fırsatını yakaladım. Kaşla göz arasında sıvışarak benim falcıları yine bulup bostanın sonundaki çardağa götürdüm. Kaderim hakkında bildikleri önemli şeyleri lafı dolandırmadan, apaçık söylemelerini rica ettim. Elimdeki altınları görünce hemen falıma bakmaya başladılar. Büyük bir hararetle anlatıyorlar, ben de pürdikkat dinliyordum. Çok geçmeden iyice anlamıştım ki ailemin en mahrem sırlarını biliyorlardı; işin daha da garibi Biondetta ile olan ilişkimi, korkularımı ve hayallerimi de biliyorlardı. Pek çok şey öğrenmiştim sanırım, ama daha da önemli şeyler öğrenmek hoşuma gitmişti; ne var ki bizim Argos⁵ ensemde bitmişti.

Biondetta yanıma yanaşmayıp hızla uzaklaşmıştı. Onunla konuşmak istiyordum.

“Hiç özür falan dilemeyin,” dedi, “aynı hatayı affetmem mümkün değil...”

5 Yunan mitolojisinde, Hera’nın emriyle, kocası Zeus’un sevgilisi ölümlü Io’yu gözetlemekle yükümlü dev. (e.n.)

“Yok yok, affedeceksiniz, eminim,” dedim. “Siz gönlümce öğrenmemi engellemeye çalışmış olsanız da, artık bayağı bir şey biliyorum...”

“Saçmalıktan ibaret bunlar. Kızgınım, ama şimdi tartışmanın sırası değil. Birbirimize saygımız olmasa da ev sahiplerine saygı göstermeye mecburuz. Birazdan sofraya hazırlanıyor. Yanınıza oturacağım. Benden kaçırıyorsunuz diye artık üzülecek değilim.”

Yeni sofraya düzeninde gelinle damadın karşısında oturuyorduk. Düğünün sevincini yaşıyorlardı. Marcos’un gözleri ıslık ıslık; Luisa’ninkilerse utangaçlığını atmıştı artık. Gerçi bu sefer de tevazu işbaşındaydı: Yanakları al al olmuştu. İspanyol şarabı sofrada elden ele dolaşıyor, âdeta utangaçlığa mahal vermiyordu. Yaşlılar bile mazinin zevklerini yâd edip aşka gelerek nükteli sözler ediyor ve neşeden ziyade taşkınlıkla gençlere sataşıyorlardı. Önümde bu sahne yaşanırken, yanımda daha renkli, daha hareketli bir başka sahne yaşanıyordu.

Biondetta âdeta kâh coşkuya kâh hasede gark olarak, yüzünde kâh küçümsemeyle kâh gülümsemeyle bana sataşıyor, surat ediyor, çimdik atıyor ve hafif hafif ayaklarıma basıyordu. Kısacası ya lütuf ya sitem ya ceza ya da muhabbet söz konusuydu, öyle ki bunca farklı duyguya maruz kaldığım için insan aklının alamayacağı bir kargaşadaydım âdeta.

Gelinle damat ortadan kaybolmuştu; konukların bir kısmı da bir sebeple onların peşi sıra gitmişti. Sofradan kalktık. Tanıştığımız çiftçinin teyzesi bir mum alıp önümüze düştü. O önde biz arkada on metre karelik küçük bir odaya vardık: İçeride genişliği bir metre kadar bir yatak, bir masa ve iki de sandalye vardı.

“Madam, mösyö... Size verebileceğimiz tek oda bu,” dedi kadın.

Sonra elindeki mumu masaya koyup bizi baş başa bıraktı.

Biondetta yere bakıyordu. “Evli olduğumuzu söylediniz herhalde?” dedim.

“Evet, hakikati söyledim,” dedi. “Sizden söz aldım, siz de benden. İşin özü bu. Bütün o seremonileriniz kötü niyete karşı alınmış bir tedbirden ibaret; benim de belli ki hiçbir kötü niyetim yok. Gerisi de beni ilgilendirmiyor. Neyse... Eğer bize verdikleri yatağı paylaşmak istemiyorsanız, geceyi rahatsız geçireceksiniz demektir ki bu da beni rencide eder. Benim dinlenmeye ihtiyacım var: Öyle yorgunum ki hiç mecalim kalmadı.”

Hararetle bu sözleri söylerken yatağa uzanıp başını duvara çevirdi. “Ah Biondetta, sizi gücendirmişim, bana cidden kızmışsınız!” diye haykırdım. “Peki hatamı nasıl affettireceğim? Canımı mı vereyim!..”

“Álvaro,” dedi hiç istifini bozmadan, “gidin de o çingenelelere sorun, hem benim kalbim hem de sizinki nasıl yenisinden huzura kavuşur diye.”

“Ne yani! O kadınlarla sohbet ettim diye mi bu kadar kırgınsınız? Ama beni affedeceksiniz Biondetta; onların da sizinle hemfikir olduğunu, nihayetinde Maravillas şatosuna dönmemem gerektiğini söylediklerini bilmiyorsunuz tabii. Evet, ciddiym, yarın Roma’ya, Venedik’e, Paris’e ya da sizinle yaşayabileceğim gönlünüzden geçen neresi varsa oraya doğru yola çıkıyoruz. Ailemin rızasını da orada bekleyeceğiz...”

Ben bunları söyleyince Biondetta dönüp baktı. Yüzünde ciddiyet, hatta sertlik peyda olmuştu.

“Benim kim olduğumu, sizden ne beklediğimi ve size ne tavsiye ettiğimi hatırlıyorsunuz, değil mi? Yaradılışımdan gelen irfanı ihtiyatla hayata geçirirken, sizi aklın yoluna bir türlü sokamadım; sizin ve benim hangi yolu izleyeceğimize o iki garabetin, size ve bana müthiş tehlike arz eden, belki de dünyanın en süfli o iki mahlukun sözleri rehberlik edecek demek. Aslında,” diye haykırdı ıstırap dolu bir sesle, “insanlardan her zaman korktum, bir tercih yapmak konusunda asırlar boyunca tereddüt yaşadım, nihayet yaptım, hem de

dönüşü olmamacasına. Ne bahtsızmışım ben!” Ardından gözyaşlarına boğuldu; ağladığını belli etmemeye çalışıyordu.

En ateşli duygularla malul bir halde diz çöktüm: “Ah, Biondetta!” dedim, “Kalbim ne halde, görmüyor musunuz! Yüreğimi dağlamayın artık.”

“Beni tam tanıyorsunuz Alvaro ve beni daha tanımadan bana ne ıstıraplar çektiriyorsunuz. Son bir çabayla elimdeki kaynakları size açmam, saygınızı ve güveninizi iyice kazanmam gerekli; böylece menfur ya da tehlikeli ayrılıklara bir daha maruz kalmayayım. Sizin o kâhinlerinizin benimle büsbütün hemfikir olmaları beni haklı bir korkuya gark ediyor. O maskelerin ardında Soberano’nun, Bernadillo’nun ya da sizin benim başka düşmanlarımızın olmadığı ne malum? Venedik’te olanları hatırlayın lütfen. Benden hiç bekleme-yecekleri bir hamleyle oyunlarını bozalım. Kumpaslarıyla beni uzak tutmaya çalıştıkları Maravillas’a gidiyorum yarın. Oraya gidince en küçük düşürücü, en menfur şaibeler altında kalacağım. Ama Doña Mencia saygıdeğer, hakkaniyetli bir kadındır; ağabeyiniz de asil ruhlu bir insan. Kendimi onlara teslim edeceğim. Letafetin, itaatin ve sabrın timsali olacağım. Bu ateşten gömleği kendi ellerimle giyeceğim.”

Bir anlığına sustu.

“Yeterince aşağılanmadın mı, bahtsız peri?” diye haykırdı ıstıraplı bir sesle.

Aslında sözlerini sürdürmek istiyordu; ama öyle gözyaşlarına boğulmuştu ki konuşması mümkün değildi.

Bu coşkulu sözler, ıstırap emareleri, sağduyuyla dile getirilmiş kararlar, kahramanca bulduğum cesurca hareketler karşısında ben ne yapacaktım! Yanına oturup başını okşayarak sakinleştirmeye çalıştım. İlk terslenip direndi. Çok geçmeden hiçbir direnç hissetmemeye başladım, gerçi kendimle gururlanacak bir durum yoktu ortada: Gözleri yarı kapalı halde, zar zor nefes alıp veriyor, bütün bedeni kasılıyordu. Vücudunun her yanına ne idiği belirsiz bir soğukluk yayıl-

mıştı. Nabzı hissedilmiyordu; gözlerinden sicim gibi yaşlar inmeseyse, bunun cansız bir vücut olduğu zannedilebilirdi.

Ey gözyaşları, ne kadar kudretlisiniz! Aşkın en güçlü hususiyeti gözyaşlarıdır herhalde! Şüphelerim, kararlarım, vaatlerim... hepsi aklımdan silinip gitmişti. O değerli çiyin membasını kurutayım derken, âdeta tatlı bir gül kokusuyla hemhal olmuş körpecik dudaklara çok yaklaşmıştım. Uzaklaşmak istesem de, beyazlığı, letafeti ve biçimi tarifsiz, emsalsiz olan iki kol beni bırakmıyordu.

“Ah canım Álvaro'm!” dedi Biondetta. “İstediğim oldu, artık dünyadaki en mutlu varlık benim.”

Konuşacak halim kalmamıştı; içimde acayip bir sıkıntı vardı; işin doğrusu, utanç içindeydim, kıpırdıyamıyordum. Biondetta yatağın ucuna hamle etti. Sonra dizlerime doğru eğilip ayakkabılarımı çıkarmaya başladı.

“Ne yapıyorsunuz sevgili Biondetta,” diye haykırdım, “nedir bu haliniz böyle?”

“Nankör! Efendime hizmet ettim, bırakın da şimdi sevgili-me hizmet edeyim,” dedi.

Bir çırpıda üzerimdeki paçavralardan kurtulmuştum. Biondetta saçlarımı taradı ve cebinden çıkardığı bir fileyle güzelce topladı. Karşı koymak istesem de gücü, enerjisi ve hüneri sayesinde tüm engelleri aşmıştı. Aynı hamaratlıkla kendi gece bakımını da yaptıktan sonra, odayı aydınlatan gaz lambasını söndürüp perdeleri çekti.

Ardından, en latif müziğin bile boy ölçüşemeyeceği tatlı bir sesle şöyle dedi:

“Canım Alvaro'mun beni mutlu ettiği gibi, ben de onu mutlu edebildim mi? Yok yok: Tek mutlu olan benim; ama o da mutlu olacak, çok istiyorum. Onu zevkten sarhoş edeceğim, ilme irfana boğacağım, en yüksek mevkiye çıkaracağım. Canımın içi, en ayrıcalıklı varlık olmak ister misiniz;

benimle beraber, bütün insanlar, her şey, bütün evren size itaat etsin ister misiniz?”

“Ah benim biricik Biondetta'm!” dedim biraz zorlanarak. “Siz bana yetiyorsunuz: Gönlümden geçen bütün dilekleri yerine getiriyorsunuz...”

“Yok yok,” diye cevap verdi canlı bir sesle, “Biondetta size yetmemeli; hem benim adım o değil: O adı siz bana verdiniz, ben de büyük bir gururla ve zevkle taşıdım, ama artık kim olduğumu bilmenizin zamanı geldi... Ben Şeytan'ım, sevgili Álvaro, Şeytan'ım ben...”

Bu sözcüğü öyle tatlı ve büyüleyici bir tonda söylemişti ki ona verebileceğim cevapların önünü tam anlamıyla tıkamıştı. Sessizliği bozmak için gücümü toplar toplamaz şöyle dedim: “Sevgili Biondetta, ya da her kimseniz, lütfen o menfur ismi bir daha ağzınıza almayın ve uzun zaman önce tövbe ettiğim bir hatayı bana hatırlatmayın.”

“Hayır hayır, sevgili Álvaro, kesinlikle hata değildi o. Sizi bu konuda ikna etmem gerekirdi sevgili küçük adam. Nihayet aklınızı başınıza toplamanız için sizi kandırmak icap ediyordu. Siz insanlar hakikatten kaçıyoryorsunuz: Ancak kör olunca mutlu olabiliyorsunuz. Ah, ah! Eğer mutlu olmak isterseniz, çok mutlu olacaksınız! Mutlu olmanızı sağlayabilirim, inanın. Görüyorsunuz ki söyledikleri kadar menfur değilim.”

Bu muhabbet beni etkilemeye başlamıştı. Buna direndim, mest olmuş halim de aklımı dağıtmama yardımcı oluyordu.

“Peki o zaman şuna cevap verin bakalım,” dedi.

“Neye cevap verecemişim?..”

“Nankör... Sizi seven şu kalbin üzerine elinizi koyun ki kalbimi dolduran duyguların en nahifi sizin kalbinizde de can bulsun. Benim damarlarımda dolaşan o latif ateş sizin damarlarınızda da dolaşsın. Siz onu sadece narin ruhuma korku salmak için kullanmış olsanız da aslında aşk esinlemek için yaratılmış sesinizi yumuşatın yumuşatabiliyorsa-

nız. Eğer yapabiliyorsanız, size duyduğum aşkı haydi siz de söyleyin bana: ‘Canım Beelzebub, sizi seviyorum...’”

Her ne kadar tatlı bir sesle söylenmiş olsa da, bu menfur adı duyunca müthiş bir korku kapladı içimi; hayretler içinde kalmıştım. Derinlerden gelen vicdanımın sesini duymasam, ruhumun yok olup gittiğini düşünebilirdim. Gelgelelim, duygularım aklımın boyunduruğuna girmedikçe daha da buyurganlaşarak şahlanıyor, beni düşmanımın ellerine hiç korumasız teslim ediyordu. Düşman ise eline geçen şeyi istismar ediyor ve kolaylıkla büsbütün ele geçiriyordu.

Karşımdaki düşman, ne aklımı başıma toplamama, ne de ortağı olmaktan ziyade müsebbibi olduğu hata üzerine düşünmeme imkân bırakıyordu.

“Her şeyimiz tamam,” dedi beni alıştırdığı ses tonunu değiştirmeden. “Gelip beni buldunuz: Ben de peşinizden gelip size hizmet ettim, sizi el üstünde tuttum. Ne isterse- nizi yaptım. Size sahip olmak istedim, ama bunu başarabil- mem için öncelikle özgür iradenizle kendinizi bana teslim etmeniz gerekiyordu. İlk riayet etmeniz için birkaç kü- çük hileye başvurdum elbette. Ama sonrasında adımı ifşa ettim: Kendinizi kime teslim ettiğinizi artık biliyordunuz, o yüzden bilmiyordum diyerek işin içinden çıkamazdınız. Bundan böyle aramızda kopmaz bir bağ var Alvaro; ama birlikteliğimizi daha da pekiştirmek için birbirimizi daha iyi tanımamız gerekiyor. Ben sizin ciğerinizin içini biliyorum; aramızda ayrı gayrı olmasın diye, benim de size gerçek ha- limi göstermem lazım.”

Bu olağandışı söylev üzerine düşünecek zaman bulama- mıştım: Hemen yanımda çok tiz bir ısıklık duyuldu. Etrafımı saran karanlık bir anda dağıldı. Odanın duvar kaplaması- nın üzerindeki kornişin her yanı salyangozla doluydu. Sağa sola kıpır kıpır oynattıkları gözlerinden fosforlu bir ışık ya- yılıyor, titreşerek ve uzayıp büyüyerek daha da gözalıcı hale geliyordu.

Bu beklenmedik ışık karşısında şaşakalmış bir haldeyken yan tarafıma baktım; harikulade bir varlığın yerine bir de ne göreyim! Gene o korkunç deve başı. Gök gürlemesini andırır bir sesle, evvelce mahzende beni müthiş korkutan o esrarengiz “Che vuoi?” sözünü söyledi, daha da korkunç bir insan kahkahası patlattı ve olağanüstü boyutlardaki dilini çıkardı...

Hızla koşup yatağın altına saklandım ve gözlerimi kapayıp başımı iyice yere eğdim. Kalbim müthiş bir hızla atıyordu: Boğulduğumu hissediyor, sanki nefes alamıyordum. O tarifsiz vaziyette ne kadar kaldım kestiremiyordum; o sırada biri beni kolumdan tutup çekince iyice korkuya kapıldım: Gene de gözlerimi zorla açtım ve kör edici bir ışık gördüm.

Işık salyangozlardan gelmiyordu; kornişin üzerinde hiç salyangoz yoktu artık. Doğrudan güneş vuruyordu yüzüme. Birisi hâlâ kolumu tutuyor, gitgide daha güçlü çekiştiriyordu: Marcos’tu bu.

“Senyör,” dedi, “saat kaçta yola çıkmayı düşünüyorsunuz? Eğer Maravillas’a bugün varmak istiyorsanız acele etmeniz iyi olur, neredeyse öğlen oldu.”

Cevap vermedim; pürdikkat bana bakıyordu.

“Yahu, kıyafetlerinizle mi yattınız yatakta? Öyleyse deliksiz on dört saat uyudunuz herhalde. Demek ki ne kadar yorulmuşsunuz. Karınız bunu tahmin etmiş zaten: Sizi rahatsız ederim diye, teyzemlerde geçirmiş geceyi. Ayrıca o sizden hamarat belli ki; kendisinin isteğiyle sabahleyin arabanızın her şeyi hazır edildi, artık binebilirsiniz. Karınız burada değil ama. Kendisine bir katır verdik; sabahki enfes havayı kaçırmak istemedi, sizden önce yola çıktı. Yolunuzun üstündeki ilk köyde sizi bekliyor olacak.”

Marcos odadan çıktı. Gayriihtiyari gözlerimi ovuşturup saçlarıma konan fileyi kontrol etmek için elimi başıma götürdüm. File yoktu, saçlarım darmadağındı. Saç örgülerim dün nasılsa o haldeydi. Fiyonkla tutturulmuştu.

“Uykuda mıyım?” dedim kendi kendime. “Yoksa uyuyup uyandım mı? Acaba şansıma bütün bunlar rüyadan mı ibaret? Lambayı söndürdüğünü gördüm... Söndürdü... Lamba burada işte...”

Marcos yeniden odaya girdi. “Yemek yemek isterseniz Senyör, sofrta hazır. Arabanız da hazır.”

Yataktan kalktım. Ayakta zor duruyordum, dizlerim tutmuyordu. Biraz yemek yemeye razı olmuştum, ama lokmalar boğazımdan geçmiyordu. Bunun üzerine çiftçiye teşekkür edip benim yüzümden yaptığı masrafları karşılamak istedim. Kabul etmedi.

“Hanımefendi her şeyimizi karşıladı, sağ olsun,” dedi. “Senyör, benim hanım da sizin hanım da dört dörtlük.”

Bunun üzerine hiçbir şey söylemeden koltuğuma oturdum. Araba hareket etti.

Kafamın ne kadar karışık olduğunu ifade etmeme imkân yoktu; öyle ki annemin içinde bulunduğu vahim durumu neredeyse aklımın ucundan bile geçirmiyordum. Ağzım açık ve aval aval bakar bir halde insandan ziyade mekanizma gibiydim.

Arabacı daldığım düşüncelerden beni uyandırdı: “Senyör, hanımefendi bu köyde olmalı.”

Cevap vermedim. Küçük bir köyden geçiyorduk. Arabacı her evde durup, şöyle şöyle giyinip kuşanmış genç bir kadının oradan geçip geçmediğini soruyordu. Söylenenlere bakılırsa kadın o köyde durmamıştı. Arabacı bu meseleyle ilgili olarak âdeta yüzümden endişe görmek istercesine yanıma geldi. Durumun aslından haberi olmasa da ona epey endişeli görünüyordum herhalde.

Köyden çıkmıştık. Keyfim yerine gelmeye başlamıştı, zira korkularımın gerçek müsebbibi en azından bir süreliğine uzaklaşmıştı.

“Ah! Keşke bir an önce Doña Mencia’nın yanına varıp dizlerine kapanabilsem!” dedim kendi kendime. “Muhterem

annemin himayesine girince, üzerime çullanmış olan siz hayaletler, canavarlar o sığınağa da saldırarak mısınız acaba? Nihayet, ayrıldığım beşeriyet yolunu, doğru yolu tekrar bulacak, o sığınağa sığınacak ve onu size karşı siper edeceğim.

Ama ya sebep olduğum keşmekeşin verdiği üzüntüyle koruyucu meleşimi yitirdiysem... Ah! O zaman hayatımın geri kalanında bunun acısını kendimden çıkarırım. Manastıra kapanırım... Peki kendi zihnimin ürettiği vesveselerden kim kurtaracak beni? Din adamı olurum. Ey cinsilatif... Sizden artık vazgeçmem gerekiyor; taparcasına sevdiğim bütün letafetlerinizi bir iblis kuşandı: Sizde beni etkileyen özellikleri görünce hatırlayacağım şey...”

Ben bu düşüncelere dalmışken araba şatonun ana avlusuna girdi. O anda bir ses duydum... “Álvaro! Oğlum!”

Başımı kaldırıp bakınca odasının balkonunda duran annemi gördüm.

O anda içimi öyle hoş, öyle canlı duygular doldurdu ki tarif etmem mümkün değil. Sanki ruhum yeniden doğmuş, eski gücüme kavuşmuştum. Hızlıca koşup beni bekleyen kollara attım kendimi. Sonra diz çöktüm.

“Ah! Canım annem!” dedim gözlerim yaşlar içinde hıçkırığa hıçkırığa. “Katiliniz değilim öyleyse! Tekrar oğlunuz olarak kabul eder misiniz beni? Ah! Anneciğim, haydi sarılın bana...”

Yaşadığım heyecan ve coşku yüz ifademi ve ses tonumu öylesine değiştirmişti ki Doña Mencia ortada bir mesele olduğunu anladı. Beni ayağa kaldırıp yeniden sarıldı, ardından zorla oturttu. Konuşmak istiyor ama konuşamıyordum. Başımı ellerinin üzerine koydum. Gözyaşlarımla ıslattığım elleri bir yandan da heyecanla okşuyordum.

Doña Mencia şaşkın gözlerle bana bakıyordu: Başıma olağandışı bir iş geldiğini düşünüyor olmalıydı; hatta akıl sağlığımdan şüphe ediyor da olabilirdi. Kaygısı, merakı ve şefkati hareketlerinden ve bakışlarından belli oluyordu; öte

yandan uzun ve yorucu bir yoldan gelmiş bir yolcuyu rahat ettirmek için her şeyi yapacak kadar da basiretliydi.

Hizmetçiler bana sofra hazırlamak için koşturuyorlardı. Ayıp olmasın diye azıcık bir şey içtim. Tedirgin gözlerle ağabeyimi arıyordum; onu göremeyince telaşa kapıldım:

“Anne, muhterem Don Juan nerede?” diye sordum.

“Burada olduğunuzu bilse çok sevinir, zira size gönderdiği mektupta buraya gelmenizi istiyordu. Gerçi mektubu Madrid’den göndereli ancak birkaç gün oldu; bu kadar erken gelmenizi beklemiyorduk. Ağabeyinizin birliğine albay rütbesiyle tayin edildiniz, zira kral, ağabeyinizi Hint Adaları’nda bir valiliğe atadı.”

“Aman Tanrım!” diye haykırdım. “Gördüğüm korkunç bir rüya mıymış öyleyse?.. Ama bu mümkün değil...”

“Hangi rüyadan bahsediyorsunuz Álvaro?..”

“Akla hayale gelebilecek en uzun, en ilginç ve en korkutucu rüyadan.”

Nihayet kibrimi ve utancımı yendim ve Portici’deki mahzenin içine girdiğim andan, büyük bir mutlulukla annemin dizlerine kapandığım ana kadar başımdan geçenleri uzun uzun anlattım.

Karşımdaki muhterem kadın müthiş bir dikkatle, sabırla ve samimiyetle beni dinliyordu. Ne büyük bir hata yaptığımın zaten farkında olduğumdan, annem hatama iyice dikkat çekmeye gerek görmemişti.

“Canım oğlum, yalanların peşine takılmış, o andan itibaren de yalanlarla kuşatılmışsınız. Benim hastalığıma ve ağabeyinizin öfkesine dair haberlerden kendiniz anlayın işte. Konuştuğunuzu zannettiğiniz Berthe bir süredir yatak döşek yatıyor. Size aylığınızdan ayrı iki yüz duka göndermeyi aklımın ucundan bile geçirmedi, zira cömertlik ederek ya içinde bulunduğunuz keşmekeşe istemeden alet olurum ya da bizzat hayatınızı karmakarışık ederim diye korkardım. Seyis Pimientos öleli sekiz ay oldu. Ayrıca Dük Medina-

Sidonia'nın belki sahibi olduğu on sekiz köyün hiçbirinde, belirttiğiniz gibi bir yer, bir karış toprak bile yok, adım gibi eminim. Bahsettiđiniz çiftliği ve sakinlerini rüyanızda gördünüz herhalde.”

“Ama anne, beni buraya getiren arabacı da gördü o çiftliği, hatta düğünde dans etti.”

Annem arabacının çağrılmasını buyurdu; ne var ki arabacı şatoya varır varmaz, ücretini bile istemeden çekip gitmişti.

Arabacının arkasına bile bakmadan gidişı, annemde biraz şüphe uyandırmıştı.

“Nuñez,” diye seslendi annem o sırada oradan geçen bir uşağa, “Sayın Don Quebracuernos’a gidin söyleyin, oğlum Álvaro’yla beraber kendisini bekliyoruz.”

“Kendisi Salamancalı bir din âlimi,” diye sözlerini sürdürdü. “Fevkalade güvenilir bir insandır. Siz de gönül rahatlığıyla itimat edebilirsiniz. Anlattığınız rüyanın sonunda canımı sıkan bir şey var. Don Quebracuernos tabirleri bilir, benden çok daha iyi yorumlar.”

Don Quebracuernos hemen geldi. Daha konuşmasına bile gerek kalmadan, tavırlarındaki ağırbaşlılıkla ortama hâkim olmuştu. Annem, başıma gelen musibeti ve sonrasında olanları bir de Don Quebracuernos’a anlatmamı istedi. Don Quebracuernos hiç sözümü kesmeden, şaşkınlıkla karışık bir dikkatle beni dinledi. Ben sözümü bitirince de kendi kendine bir şeyler mırıldandıktan sonra söze başladı:

“Şuna şüphe yok ki Senyör Álvaro, insanın kabahati yüzünden maruz kalabileceği en büyük tehlikelerin birinden ucuz kurtulmuşsunuz. Melun iblisi uyandırmış ve birtakım ihtiyatsızlıklar sergileyerek, sizi kandırmasını ve mahvetmesini sağlayacak türlü türlü suretlere girmesine imkân tanımışsınız. Yaşadığınız olay son derece olağandışı; buna benzer bir olayı ne Bodin’in *Demonomanie*’sinde ne de Bekker’in *Monde Enchante*’sinde okudum. Gerçi şunu da

kabul etmek lazım ki bu yüce şahsiyetlerin eserlerini kaleme aldığı dönemden bu yana karşımızdaki düşman, devrin insanlarının birbirinin kuyusunu kazmak için kullandığı hilelerden de istifade ederek saldırı usullerini fevkalade geliştirdi. Tabiatı birebir taklit ediyor, güzide kabiliyetlerin araçlarına başvuruyor, fevkalade şölenler veriyor, arzuların en baştan çıkarıcı diliyle konuşuyor. Hatta bir ölçüde erdem suretine de bürünüyor. Bu olay olup biten pek çok şeyi açıklıyor, Portici'deki mahzenden çok daha tehlikeli mahzenler görüyorum etrafta; ama kendinden geçmiş birçok insan ne yazık ki bu tehlikeyi görmüyor. Size gelince... Hem bugün hem de gelecek için iyi tedbirler aldığınızdan, artık başınızdaki dertten tamamen kurtulduğunuza inanıyorum. Şuna şüphe yok ki düşman geri çekildi. Doğruya doğru, sizi baştan çıkardı ama yozlaştıramadı. Amaçlarınız ve vicdanınız, fevkalade yardımların da sayesinde sizi ayakta tuttu. Nitekim onun sözde zaferi ve sizin yenilginiz hem sizin hem de onun için *yanılsamadan* ibaretti; tövbe ettiğiniz takdirde de bu yanılsamadan kurtulacaksınız. Onun payına düşen ise mecburen geri çekilmek oldu. Ama bakınız, bunu demlenmeye bırakmayı nasıl becermiş ve siz ona fırsatını verince yeniden saldırabilmek için giderken aklınıza karışıklık, kalbinize hurafeler ekmiş. Siz istedikçe zihninizi bulandırmış, ondan sonra da isyan etmeyi tasarlayan bir köle gibi kendi ucube halini bütün çıplaklığıyla size göstermeye mecbur kalmış. Grotesk olan ile korkunç olanı, oyuncak gibi ışıklı salyangozlar ile kendi korkunç kafasını ve nihayet yalan ile hakikati, uyku ile uyanıklığı birbirine katmış, mantıklı ve sarih bir şekilde düşünmenize imkân bırakmamış; öyle ki siz kafası karışmış bir halde hiçbir şeyi ayırt edemez hale gelmişsiniz; sizi şaşırtan görüntülerin, sanki onun şerrinin eseri değil de sizin bulanık zihninizin ürettiği rüyalar olduğuna inanmışsınız. O latif hayalet tasavvurunu diğer her şeyden tecrit edip sizi âdeta kör etmek için kullanmış uzun süre. Eğer imkân ver-

seydiniz size iyice yakınlaştıracaktı onu. Şu var ki manastıra kapanmak suretiyle ya da benim gibi din adamı olarak ona karşı koymanız yerinde olmaz. Sizin istidadınız daha tam oturmuş değil; hem, tecrübeyle terbiye edilmiş insanlara bu dünyada ihtiyaç var. Size tavsiyem, muhterem annenizin de rızasını alarak karşı cinsten biriyle meşru bir ilişki kurun; o zaman elini tuttuğunuz insan ulvi bir letafete ve kabiliyete sahip olsa da, onun şeytan olduğunu düşünmezsiniz.”

Alternatif Son

(*Âşık Şeytan*'da yer alan sonsözde belirttiği gibi, Cazotte hikâyesinin sonuç kısmını yeniden yazmıştır, zira ilk haliyle bu kısım biraz hamdır. "...Körlemesine intikam peşine düşüp hak yemez" cümlesinden sonra başlayan bu ilk metin şöyledir:)

Biondetta düşüncesinde kararlıydı, ama ben de başka türlü davranamaz haldeydim artık. Yaşadığım talihsizlikler için kendimi suçladığımdan, başıma gelecek her türlü şeye razıyım; ruhumu tarumar edecek vicdan azabına kurban gitmekten her türlü cezayı çekmeye hazırdım.

Doğduğum eve, bizzat sebep olduğum ıstırapla dolu yere doğru ilerlerken işte bu ruh hali içindeydim. Katırlar her ne kadar güçlü olsa da hızlı yürüyemiyordu, bu da beni iyice sabırsızlandırmıştı: "Haydi daha hızlı, haydi!" diye seslendim arabacıya. Kamçıyı vurunca katırlar hızlandı.

Ta uzakta şatonun kulelerini görüyordum. Katırları daha da hızlandırmak için kılıcımın ucuyla onları dürttüm. Tepinmeye başladılar, gemi aزیya almışlardı. Sanki koşmuyor, uçuyorlardı. Oturduğu yerden kayan arabacı bir hendeğe yuvarlanmıştı. Öne doğru fırlayan dizginleri bir türlü yakalayamıyordum. Dehşetle bağıırıyordum. Etraftaki insanlar

korkuya kapılarak sağı sola kaçıyordu. Derken Maravillas köyünün içinden fırtına gibi geçtim; köy artık altı fersah geride kalmıştı, arabam hiçbir engel tanımayan müthiş bir güç tarafından sürükleniyordu. Aslında kendimi arabadan aşağı çoktan atardım, ama öyle hızlı gidiyordu ki elimden bir şey gelmiyordu.

Çabalayıp durmaktan bitkin düşmüş bir halde yerime oturdum. Biondetta'ya baktım. Hiç olmaması gerektiği kadar sakın görünüyordu, oysa evvelce çok daha basit sebeplerle korkuya kapıldığına şahit olmuştum. O anda sanki bir ışık doldu içime: "Bütün bu olanlar gösteriyor ki," diye haykırdım, "ruhumu şeytana kaptırmışım." Bunun üzerine elbisesinin yakasından kavradım: "Pis iblis," dedim hışımla, "şayet tek niyetin vazifemi yerine getirmeme mâni olmak ve gözümü karartıp seni çekip kurtardığım gayya kuyusuna beraberinde beni de götürmekse, o zaman git oraya, bir daha da dönme." Bu sözler ağzımdan henüz çıkmıştı ki Biondetta ortadan kayboluverdi; keza arabamı çeken katırlar da onunla aynı fitrattan olsa gerek, onun peşi sıra gözden kayboldular.

O sırada arabada meydana gelen olağandışı bir sarsıntı beni koltuğumdan fırlattı, neredeyse arabadan aşağı düşüyordum. Başımı gökyüzüne çevirip baktım; kara bir bulut göğe yükseliyordu, tepesi ise kocaman bir deve başı halini almıştı. Ne ki kasırga gibi şiddetli esen rüzgâr yüzünden bulut kısa sürede gözden yitip gitti. Etrafıma bakınca katırların ortada olmadığını gördüm; arabam ise katırların çektiği miller üzerine yıkılmış halde duruyordu.

Kuş uçmaz kervan geçmez bir yerin ortasında bir başıma kalakalmıştım. O anda, kurtulduğum için yere kapanıp dua ettim.

İleride bir köy görünüyordu; oraya gidince bana yardım ettiler, artık yoluma devam edebilirdim. Köyde ne birileriyle konuştum ne de kendimi tanıttım. Kendi acılarıma gark ol-

muş haldeydim ve daha önce hiç hissetmediğim kadar kesif bir vicdan azabıyla kıvranıyordum.

Nihayet şatoya vardım. Başımı zar zor kaldırıp baktım, gözlerim etrafımdaki hiçbir şeyi görmüyordu. O esnada bir ses duydum: “Álvaro! Oğlum!” Kafamı çevirince annemi gördüm... *Bu düşüncelere dalmışken* vs.

Sonsöz

Aşık Şeytan'ın ilk baskısı yayımlandığında okurlar hikâyenin bitişini güzel bulmamıştı. Okurların büyük kısmı, başkahramanın çiçeklerle kaplı bir tuzığa düşmesini, bu sayede de yara bere almadan kurtulmasını istiyordu. Herhalde kısa kariyerinin dörtte üçünü geride bırakmış olan yazarın hayal dünyasının artık kısırlaştığını düşünüyorlar olsa gerekti: Bu yüzden, yazarın kibri kuvvetinden hiçbir şey yitirmeksizin yerli yerinde durduğundan hem söz konusu kısırlık eleştirilerine karşılık vermek hem de kendi zevkini apaçık ortaya sermek amacıyla yazar, tanıdıklarına romanı ilk tasarladığı haliyle anlatmaya karar verdi. Eserin ilk versiyonunda Álvaro düşmanının kuklası haline geliyordu; iki bölüme ayrılmış eserin ilk bölümü gene o feci felaketle bitiyor, ikinci bölümde ise felaketin ardından olan bitenler anlatılıyordu. Aşkından dolayı zaten akli başından gitmiş olan Alvaro ruhunu da kaptırıyor, böylece şeytanın elinde bir kukladan ibaret hale geliyordu ve bu sayede şeytan onu kullanarak dünyayı kaosa sürüklüyordu. İkinci bölüm, yapısı itibarıyla hayalgücünden bolca istifade ediyordu ve böylece en oturmuş edebî kariyeri bile eleştiriye, istihzaya ve işgüzarlığa açık bir hale getiriyordu.

Söz konusu anlatı konusunda görüş farklılıkları ortaya çıktı: Kimisi Álvaro'nun tuzağa düşmesinden sonra hikâyenin bitmesinden yanaydı; kimisi ise yaşananların sonuçlarından imtina edilmemesini savunuyordu.

Yeni basımda söz konusu eleştirel fikirleri bağdaştırmaya çalıştık. Bu versiyonda Alvaro ancak bir ölçüde şeytanın kuklası olup tam olarak mağdur değildir. Düşmanı, Álvaro'yu kandırabilmek amacıyla dürüst biri, hatta bir ahlak bekçisiymiş gibi görünür: Bu da kendi yöntemlerini etkisiz hale getirip tam olarak başarıya ulaşmasını engeller. Nihayetinde kurban, son derece saf bir görünüş karşısında baştan çıkmış yürekli bir insanın yaşayacaklarını yaşar: Birtakım kayıplar yaşayacağı muhakkaktır, ama başından geçenlerin aslı astarı öğrenilince onurunu koruyacaktır.

İkinci bölümün eserden çıkarılmasının ardındaki sebepler kolayca tahmin edilebilir. Söz konusu bölüm bir ölçüde güldürücü, keyif verici, kışkırtıcı ve gerilimli olsa da kasvetli düşünceler ortaya koyar. Ancak, bir hayvan türü olarak insanın en büyük hususiyetlerinden biri gülmek ise, en büyük meziyeti gülmek olan insan milletine bu tür kasvetli düşüncelerin arz edilmemesi icap eder. Bu milletin duygusallık konusunda da altta kalır yanı yoktur, ama onu eğlendirirken de düşündürürken de özündeki letafeti korumak ve onu büyük sıkıntılardan sakınmak gerekir.

Genişletilmiş baskısıyla yeniden yayımlanan elinizdeki mütevazı eser esasen akla yakın motifler barındırmaktadır; kökeni itibarıyla da gayet vakurdur; o yüzden burada ancak ana hatlarıyla ortaya koyabiliriz. Hikâyenin kökeni, son derece saygın bir yazara ait bir pasaja dayanır. Söz konusu pasajda, şeytanın insanları baştan çıkarmak ve gönüllerini çelmek maksadıyla kullandığı hileli yollardan bahsedilir. Biz de elimizden geldiğince bunları bir alegori halinde bir araya getirmeye çalıştık. Bu alegoride akıl ile duygu mücadele halindedir: Savaş alanı ruhtur, hareketi sağlayan

meraktır, alegori çift taraflıdır; zaten okur bunları kolayca fark edecektir.

İzahatı daha fazla uzatmayacağız. Vaktiyle, yirmi beş yaşındayken, Tasso'nun toplu eserlerini incelerken *Kurtarılmış Kudüs*'ün içerdiği alegorilerin izahından ibaret bir cilt karşımıza çıkmıştı. O esere bakmaktan imtina etmiştik. Zira Armide'e, Herminie'ye ve Clorinde'e meftun olduğumuzdan, bu prensesler sadece birer simgeye indirgenecek olsaydı bütün büyülerini kaybolup giderdi.

Jacques Cazotte (1719-1792): Dijon'da bir burjuva ailesine doğdu. Öğrenimini bir Cizvit okulunda tamamladı ve Fransız sömürgelerinde memur olarak çalıştı. Emekliye ayrıldıktan sonra kendini edebiyata adanmış. Hayatının sonuna doğru Martinizm adında bir Hristiyan tarikatına katıldı. Devrim karşıtı düşüncelerini içeren mektupları nedeniyle ölüme mahkûm edildi ve hayatı giyotin sehpasında son buldu. Âşık Şeytan, Kabala'ya merak saran Don Álvaro'nun, genç bir kadın görünümündeki şeytan tarafından baştan çıkarılmasının hikâyesidir. 1772'de yayımlanan bu eser Fransız fantastik edebiyatının öncülerinden kabul edilir.

Akın Terzi (1975): İTÜ Mimarlık Bölümü'nden mezun oldu. Mimarlık dergilerinde başladığı editörlük mesleğini çeşitli yayınevlerinde sürdürdükten sonra tam zamanlı çeviriye yöneldi. İngilizce ve Fransızcadan, başta sosyal bilim metinleri olmak üzere, aralarında Claude Levi-Strauss, Nelson Goodman ve Elisabeth Roudinesco gibi önemli 20. yüzyıl düşünürlerinin eserlerinin de bulunduğu yirmiye yakın kitap çevirdi.

